Wijziging van de Wet op het financieel toezicht en enige andere wetten ter implementatie van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014)

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:
Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is dat richtlijn nr. 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten in financiële instrumenten en tot wijziging van richtlijn 2002/92/EG en richtlijn 2011/61/EU (herschikking) (PbEU 2014, L 173) en de verordening nr. 600/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van verordening (EU) nr. 648/2012 (PbEU 2014, L 173) in Nederland dienen te worden geïmplementeerd;
Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Wet op het financieel toezicht wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1:1 wordt als volgt gewijzigd:

1. De definitie van *beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling* komt te luiden:
beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling: beleggingsonderneming die op georganiseerde, frequente, systematische en aanzienlijke basis voor eigen rekening buiten een georganiseerde handelsfaciliteit, gereglementeerde markt of multilaterale handelsfaciliteit orders van cliënten uitvoert zonder een multilateraal systeem te exploiteren en waarbij de vooraf bepaalde limieten voor frequente en systematische basis en voor een aanzienlijke basis beiden worden overschreden of de beleggingsonderneming ervoor kiest om onder de regeling voor beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling te vallen;

2. De definitie van *financieel instrument* wordt als volgt gewijzigd:
1. In onderdeel d wordt "rendementen, of andere afgeleide instrumenten" vervangen door: rendementen, emissierechten, of andere afgeleide instrumenten.

2. In onderdeel e wordt “rentetermijncontract” vervangen door: termijncontract.
3. Onderdeel f komt te luiden:
f. optie, future, swap of ander derivatencontract dat betrekking heeft op grondstoffen, dat kan worden afgewikkeld door middel van materiële levering en wordt verhandeld op een georganiseerde handelsfaciliteit, gereglementeerde markt of een multilaterale handelsfaciliteit met uitzondering van een voor de groothandel bestemd energieproduct verhandeld op een georganiseerde handelsfaciliteit dat door middel van materiële levering moet worden afgewikkeld;.
4. In onderdeel j wordt “vrachttarieven, emissierechten, inflatiepercentages” vervangen door “vrachttarieven, inflatiepercentages” en wordt voor de puntkomma aan het slot ingevoegd: , waarbij onder meer in aanmerking wordt genomen of deze financiële instrumenten op een georganiseerde handelsfaciliteit, gereglementeerde markt of multilaterale handelsfaciliteit worden afgewikkeld.
5. Er wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
k. emissierecht bestaande uit een eenheid waarvan is vastgesteld dat deze in overeenstemming is met de vereisten van Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 20013 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PbEU 2003, L 275);

3. De definitie van *grondstoffenderivaat* komt te luiden:
grondstoffenderivaat: een financieel instrument als bedoeld in:
a. onderdeel c van de definitie van effect met betrekking tot een grondstof of een onderliggende waarde als bedoeld in onderdeel j van de definitie van financieel instrument;
b. de onderdelen e, f, g en j van de definitie van financieel instrument;

4. De definitie van *in aanmerking komende tegenpartij* wordt als volgt gewijzigd:
a. Onderdeel d komt te luiden:
d. beleggingsinstelling of icbe;
b. Onderdeel j vervalt onder verlettering van de onderdelen k tot en met n tot j tot en met m.
c. De onderdelen k en l (nieuw) vervallen onder verlettering van onderdeel m (nieuw) tot onderdeel l.

5. In de definitie van *multilaterale handelsfaciliteit* wordt “door een beleggingsonderneming geëxploiteerd multilateraal systeem” vervangen door: een multilateraal systeem.

6. In onderdeel a van de definitie van *nevendienst* wordt voor de puntkomma aan het slot ingevoegd: en met uitsluiting van het aanhouden van effectenrekeningen bovenaan de houderschapsketen als bedoeld in afdeling A, onder 2, van de bijlage bij de verordening centrale effectenbewaarinstellingen;

7. De definitie van *plaats van uitvoering* vervalt.

8. In de definitie van *verrichten van een beleggingsactiviteit* wordt onder verlettering van onderdeel b tot c een onderdeel ingevoegd, luidende:

b. in de uitoefening van een beroep of bedrijf exploiteren van een georganiseerde handelsfaciliteit;

9. In de alfabetische rangschikking worden elf definities ingevoegd, luidende:

algoritmische handel: handel in financiële instrumenten waarbij een computeralgoritme automatisch en met weinig of geen menselijk ingrijpen individuele parameters van orders bepaalt, niet zijnde een systeem dat wordt gebruikt voor:
a. het uitsluitend routeren van orders naar een of meer handelsplatformen;
b. het verwerken van orders waarbij geen sprake is van het bepalen van handelsparameters;
c. de bevestiging van orders; of
d. het na de handel verwerken van uitgevoerde transacties;

datarapporteringsdienst:
a. het in de uitoefening van beroep of bedrijf exploiteren van een goedgekeurde publicatieregeling als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 52, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014;
b. het in de uitoefening van beroep of bedrijf verstrekken van een consolidated tape als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 53, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014;
c. het in de uitoefening van beroep of bedrijf exploiteren van een goedgekeurd rapporteringsmechanisme als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 54, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014;

datarapporteringsdienstverlener: degene die een datarapporteringsdienst verleent;

directe elektronische toegang: een voorziening waarbij een cliënt of lid van een handelsplatform of een deelnemer aan een handelsplatform een persoon toestaat van zijn handelscode gebruik te maken, zodat die persoon in staat is orders met betrekking tot een financieel instrument langs elektronische weg direct aan een handelsplatform door te geven, met inbegrip van:
a. een voorziening waarbij de persoon van de infrastructuur van de cliënt, de deelnemer of het lid gebruik maakt en de verbindingssystemen die door de cliënt, de deelnemer of het lid beschikbaar worden gesteld om de orders door te geven; of
b. een voorziening waarbij de infrastructuur, bedoeld in onderdeel a, niet door de persoon wordt gebruikt;

georganiseerde handelsfaciliteit: een multilateraal systeem, niet zijnde een gereglementeerde markt of multilaterale handelsfaciliteit, waarin meerdere koopintenties en verkoopintenties van derden met betrekking tot obligaties, gestructureerde financiële producten, emissierechten en afgeleide financiële instrumenten op zodanige wijze op elkaar inwerken dat daaruit een overeenkomst voortvloeit;

handelsplatform:
a. georganiseerde handelsfaciliteit;
b. gereglementeerde markt; of
c. multilaterale handelsfaciliteit;

multilateraal systeem: een systeem of faciliteit waarin meerdere koopintenties en verkoopintenties van derden met betrekking tot financiële instrumenten op elkaar kunnen inwerken;

richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014: richtlijn nr. 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van richtlijn 2002/92/EG en richtlijn 2011/61/EU (herschikking) (PbEU 2014, L 173);

techniek van hoogfrequente algoritmische handel: een algoritmische handelstechniek die wordt gekenmerkt door:
a. een infrastructuur die is bedoeld om netwerklatenties en andere latenties te minimaliseren, daaronder begrepen ten minste een van de volgende faciliteiten voor het invoeren van algoritmische orders: co-locatie, proximity hosting of directe elektronische toegang met hoge snelheid;
b. het initiëren, genereren, geleiden of uitvoeren van orders door het systeem, zonder menselijk ingrijpen, voor afzonderlijke handelstransacties of orders; en
c. een groot aantal orders, noteringen of annuleringen binnen de handelsdag;

uitvoering van orders voor rekening van cliënten: in de uitoefening van beroep of bedrijf optreden om overeenkomsten te sluiten tot verkoop of aankoop van een of meer financiële instrumenten voor rekening van cliënten met inbegrip van het sluiten van overeenkomsten tot verkoop van door een bank of beleggingsonderneming uitgegeven financiële instrumenten op het tijdstip van de uitgifte ervan;

verzekering met een beleggingscomponent: een levensverzekering, met uitzondering van een levensverzekering die uitsluitend uitkeert bij overlijden, een verzekering die fiscaal gefaciliteerd is om te voorzien in een pensioeninkomen of een natura-uitvaartverzekering, waarbij de afkoopwaarde of de uitkering van de verzekering afhankelijk is van ontwikkelingen op de financiële markten of andere markten;

B

In artikel 1:2, eerste lid, wordt “en afdeling 5.4.2” vervangen door “en de afdelingen 5.4.2., 5.9.1., 5.9.2. en 5.9.3.” en wordt na “instellingen als bedoeld in artikel 2, vijfde lid, van de richtlijn kapitaalvereisten” ingevoegd: en die tot doel hebben middelen bijeen te brengen en financiële bijstand te verlenen ten behoeve van hun leden die te maken hebben met of bedreigd worden door ernstige financiële problemen.

C

Artikel 1:18 wordt als volgt gewijzigd:
1. Onderdeel c vervalt onder verlettering van de onderdelen d tot en met i tot c tot en met h.
2. In onderdeel d (nieuw) wordt “door beleggingsondernemingen” vervangen door: door personen.
3. De onderdelen f, g en h (nieuw) komen te luiden:
f. exploitanten met een verplichting tot naleving van de bij of krachtens Richtlijn nr. 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in

broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PbEU 2003, L 275) gestelde regels, die bij het handelen in emissierechten geen orders van cliënten uitvoeren en die uitsluitend handelen voor eigen rekening, tenzij zij een techniek van hoogfrequente algoritmische handel toepassen;
g. het beleggingsactiviteiten betreft door personen die uitsluitend handelen voor eigen rekening in andere financiële instrumenten dan grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten daarvan, tenzij deze personen:
1°. marketmaker zijn;
2°. leden of deelnemers zijn van een gereglementeerde markt of een multilaterale handelsfaciliteit;
3°. toegang hebben tot een handelsplatform door middel van directe elektronische toegang;
4°. een techniek van hoogfrequente algoritmische handel toepassen; of
5°. voor eigen rekening handelen, indien zij orders van cliënten uitvoeren;
h. deze worden verleend of verricht door personen die handelen voor eigen rekening, met inbegrip van marketmakers, in grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten daarvan, die niet voor eigen rekening handelen bij het uitvoeren van orders van cliënten, of door personen die beleggingsdiensten verlenen in grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten daarvan aan de cliënten of leveranciers van hun hoofdbedrijf, indien:
1°. op groepsbasis beschouwd dit handelen of deze dienst afzonderlijk en op geaggregeerde basis een nevenactiviteit van hun hoofdbedrijf is;
2°. het hoofdbedrijf van de groep niet bestaat uit het verlenen van beleggingsdiensten, het verrichten van beleggingsactiviteiten, het uitoefenen van het bedrijf van bank of het optreden als marketmaker met betrekking tot grondstoffenderivaten;
3°. geen techniek van hoogfrequente algoritmische handel wordt toegepast; en
4°. jaarlijks aan de Autoriteit Financiële Markten wordt gemeld dat van de in dit onderdeel opgenomen uitzondering gebruik wordt gemaakt.

D

Artikel 1:19 wordt als volgt gewijzigd:
1. Voor de tekst wordt de aanduiding “1.” geplaatst.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
2. De artikelen 3:17, derde lid, 3:18, 3:53, eerste en derde lid, 3:57, eerste tot en met derde lid en vijfde tot en met zevende lid, 4:9, derde lid, 4:11, eerste en derde tot en met vijfde lid, 4:14, eerste en tweede lid, 4:16, 4:18a tot en met 4:18e, 4:19, 4:20, eerste tot en met derde en zesde lid, 4:22, eerste lid, 4:23, eerste, derde tot en met zesde lid, 4:24, 4:25, 4:87, 4:89, en 4:90 en de verordening kapitaalvereisten zijn van overeenkomstige toepassing op het verrichten van een activiteit of het verlenen van een dienst als bedoeld in artikel 2:67a, tweede lid, door een beheerder van een beleggingsinstelling of op het verrichten van een activiteit of het verlenen van een dienst als bedoeld in artikel 2:69c, tweede lid, door een beheerder van een icbe.

E

In paragraaf 1.1.3.3 worden na artikel 1:19 drie artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 1:19a
1. Deze wet, met uitzondering van de afdelingen 5.9.1, 5.9.2 en 5.9.3, is niet van toepassing op:
a. transmissiesysteembeheerders als bedoeld in artikel 2, onderdeel 4, van richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (PbEU 2009, L 211) of artikel 2, onderdeel 4, van Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (PbEU 2009, L 211) bij de uitvoering van hun taken ingevolge:
1°. de in de aanhef genoemde richtlijnen;
2°. verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van de Verordening (EG) nr. 1228/2003 (PbEU 2009, L 211);
3°. verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van de verordening (EG) nr. 1775/2005 (PbEU 2009, L 211); of
4°. de overeenkomstig de onder 2° en 3° bedoelde verordeningen vastgestelde netwerkcodes of richtsnoeren;
b. personen die optreden in naam van transmissiesysteembeheerders teneinde de in onderdeel a bedoelde taken uit te voeren;
c. exploitanten of beheerders van een mechanisme voor de balancering van de energiestromen dan wel van een pijpleidingnetwerk of van een systeem voor het in evenwicht houden van de energielevering en energieafname;
en, voor zover de in de onderdelen a, b en c bedoelde personen beleggingsdiensten verlenen of beleggingsactiviteiten verrichten met betrekking tot grondstoffenderivaten ten behoeve van de in die onderdelen bedoelde activiteiten.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op het exploiteren van een platform voor de secundaire handel in financiële transmissierechten.

Artikel 1:19b
1. Het ingevolge deze wet bepaalde ten aanzien van beleggingsondernemingen is niet van toepassing op een centrale effectenbewaarinstelling als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel 1, van de verordening centrale effectenbewaarinstellingen die beschikt over een vergunning als bedoeld in artikel 16, eerste lid, van die verordening.
2. In afwijking van het eerste lid is het ingevolge deze wet bepaalde ten aanzien van beleggingsondernemingen, met uitzondering van afdeling 1.6.1, paragraaf 2.2.12.1, paragraaf 3.3.11.1 en de artikelen 4:9.0a en 4:83, van toepassing op een centrale effectenbewaarinstelling als bedoeld in het eerste lid die naast het verlenen van diensten als bedoeld in de bijlage, afdelingen A en B, van de verordening centrale effectenbewaarinstellingen beleggingsdiensten verleent of beleggingsactiviteiten verricht.

Artikel 1:19c
Deze wet, met uitzondering van de hoofdstukken 5.1 en 5.3 tot en met 5.8, is niet van toepassing op beleggingsondernemingen met zetel in een staat die geen lidstaat is, die:
a. uitsluitend op initiatief van een cliënt met zetel of woonplaats in Nederland, beleggingsdiensten verlenen aan of beleggingsactiviteiten verrichten voor die cliënt; of
b. beleggingsdiensten verlenen aan of beleggingsactiviteiten verrichten voor in aanmerking komende tegenpartijen en professionele beleggers als bedoeld in bijlage II, afdeling I, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014, voor zover zij zijn opgenomen in het register dat de Europese Autoriteit voor effecten en markten bijhoudt in overeenstemming met artikel 48 van de verordening markten voor financiële instrumenten.

F

In artikel 1:22 wordt "4:9, eerste tot en met vierde lid" vervangen door: 4:9, eerste, tweede, vierde en vijfde lid.

G

Artikel 1:51 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het derde lid wordt de zinsnede "van het derde lid" vervangen door: van het vierde en vijfde lid.
2. Het vierde lid wordt als volgt gewijzigd:
a. In de aanhef wordt "een beheerder van een icbe, een beleggingsonderneming of een icbe" vervangen door: een beheerder van een beleggingsinstelling, een beheerder van een icbe, een beleggingsinstelling, een beleggingsonderneming of een icbe.
b. Onderdeel a vervalt onder verlettering van de onderdelen b en c tot a en b.
3. Onder vernummering van het vijfde en zesde lid tot zesde en zevende lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
5. Indien het verzoek betrekking heeft op een beheerder van een beleggingsinstelling, een beheerder van een icbe, een beleggingsinstelling of een icbe, kan de Autoriteit Financiële Markten tevens besluiten de verstrekking van gegevens of inlichtingen achterwege te laten, indien de verstrekking van de gegevens of inlichtingen zich niet zou verdragen met de Nederlandse soevereiniteit, de nationale veiligheid of de openbare orde.
4. In het zesde lid (nieuw) wordt "bedoeld in het derde lid" vervangen door: bedoeld in het vierde of vijfde lid.
5. In artikel 1:51, zevende lid, (nieuw) wordt "binnen een redelijke termijn" vervangen door: onverwijld.

H

In artikel 1:54a wordt "deelnemers of leden van de gereglementeerde markt" vervangen door "deelnemers of leden van het handelsplatform" en wordt "van de gereglementeerde markt" vervangen door: van het handelsplatform.

I

Artikel 1:56b wordt als volgt gewijzigd:
1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt “een beheerder van een icbe, een beleggingsonderneming of een icbe” vervangen door: een beheerder van een beleggingsinstelling, een beheerder van een icbe, een beleggingsinstelling, een beleggingsonderneming of een icbe.
2. Onderdeel a vervalt onder verlettering van de onderdelen b en c tot a en b.
2. Onder vernummering van het tweede lid tot derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
2. Indien het verzoek betrekking heeft op een beheerder van een beleggingsinstelling, beheerder van een icbe, beleggingsinstelling of icbe, kan de Autoriteit Financiële Markten tevens weigeren te voldoen aan een verzoek om samenwerking bij het verrichten van een onderzoek of aan een verzoek als bedoeld in artikel 1:56 , indien het onderzoek of de verificatie van gegevens of inlichtingen zich niet zou verdragen met de Nederlandse soevereiniteit, de nationale veiligheid of de openbare orde.

J

In artikel 1:58c, tweede lid, wordt “een multilaterale handelsfaciliteit” vervangen door: een georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit.

K

Artikel 1:60 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het tweede lid, onderdeel a, wordt na “beleggingsonderneming,” ingevoegd: marktexploitant,.
2. Onder vernummering van het derde en vierde lid tot vierde en vijfde lid, wordt een lid ingevoegd, luidende:
3. De Autoriteit Financiële Markten raadpleegt de toezichthoudende instantie van de desbetreffende lidstaat alvorens een vergunning wordt verleend aan een marktexploitant die:
a. een dochtermaatschappij is van een herverzekeraar, bank, levensverzekeraar of schadeverzekeraar waaraan in een andere lidstaat een vergunning is verleend;
b. een dochtermaatschappij is van een moedermaatschappij van een herverzekeraar, bank, levensverzekeraar of schadeverzekeraar waaraan in een andere lidstaat een vergunning is verleend;
c. onder zeggenschap staat van een persoon die tevens zeggenschap uitoefent over een bank, herverzekeraar, levensverzekeraar of schadeverzekeraar waaraan in een andere lidstaat een vergunning is verleend.

L

Aan artikel 1:65, tweede lid, worden onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel d door een puntkomma twee onderdelen toegevoegd, luidende:
e. een instantie die in die staat belast is met het toezicht op personen die op markten voor emissierechten actief zijn teneinde zich een totaalbeeld van de financiële en contante markten te kunnen vormen;
f. een instantie die in die staat belast is met het toezicht op personen die op markten voor landbouwgrondstoffenderivaten actief zijn teneinde zich een totaalbeeld van de financiële en spotmarkten te kunnen vormen.

M

Na artikel 1:76c wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 1:76d
1. De Autoriteit Financiële Markten kan aan een beleggingsonderneming tijdelijk de bevoegdheid ontzeggen om deelnemer of lid te zijn van een handelsplatform terzake van een overtreding van voorschriften, gesteld bij of krachtens deze wet.
2. Een ontzegging als bedoeld in het eerste lid kan worden opgelegd voor de duur van ten hoogste een jaar en kan eenmaal met ten hoogste een jaar worden verlengd.

N

Na artikel 1:77b worden drie artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 1:77c
1. De Autoriteit Financiële Markten kan degene die een handelsplatform exploiteert of een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling door middel van het geven van een aanwijzing verplichten om de handel in een financieel instrument op te schorten of te onderbreken, indien dit noodzakelijk is voor de bescherming van de belangen van de beleggers in dit financieel instrument of de ordelijke handel daarin.
2. De Autoriteit Financiële Markten verplicht degene die een handelsplatform exploiteert of een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling door middel van het geven van een aanwijzing om de handel in een financieel instrument op te schorten of te onderbreken, indien:
a. de handel in dat financieel instrument op een ander handelsplatform is opgeschort overeenkomstig artikel 4:91da, eerste lid, of artikel 5:32g, eerste lid, als gevolg van vermoedelijke overtreding van de verordening marktmisbruik of van een overnamebod, tenzij dit de bescherming van de belangen van de beleggers in dit financieel instrument of het ordelijk verloop van de handel daarin aanzienlijk zou kunnen schaden;
b. zij door instanties van een andere lidstaat in kennis wordt gesteld van een besluit tot opschorting of onderbreking van de handel in dat financieel instrument op een handelsplatform of door een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling in die lidstaat als gevolg van een vermoedelijke overtreding van de verordening marktmisbruik of van een overnamebod, tenzij dit de bescherming van de belangen van de beleggers in dit financieel instrument of het ordelijk verloop van de handel daarin aanzienlijk zou kunnen schaden.
3. Indien de Autoriteit Financiële Markten op grond van het eerste of tweede lid een aanwijzing geeft tot het opschorten of onderbreken van de handel in een financieel instrument doet zij hetzelfde voor afgeleide financiële instrumenten als bedoeld in de onderdelen d tot en met j van de definitie van financieel instrument in artikel 1:1 die verband houden met dat financieel instrument of daarnaar verwijzen, indien dit noodzakelijk is ter ondersteuning van de doelstellingen van de opschorting of onderbreking van de handel in het onderliggende financieel instrument.
4. De Autoriteit Financiële Markten maakt een besluit als bedoel in het eerste lid in afwijking van artikel 1:97 onverwijld openbaar en stelt de toezichthoudende instanties van de overige lidstaten daarvan in kennis.

Artikel 1:77d
1. De Autoriteit Financiële Markten kan de Rechtbank Rotterdam verzoeken om een financieel instrument uit te sluiten van de handel op handelsplatformen en door beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling nadat zij een aanwijzing als bedoeld in artikel 1:77c, eerste of tweede lid, heeft gegeven.
2. De Autoriteit Financiële Markten maakt de beslissing van de Rechtbank Rotterdam onverwijld openbaar en stelt de toezichthoudende instanties van de overige lidstaten daarvan in kennis.

Artikel 1:77e
1. De toezichthouder kan in de gevallen, bedoeld in artikel 42, tweede lid, van de verordening markten voor financiële instrumenten, aan een bank of beleggingsonderneming een verbod of beperking opleggen om:
a. bepaalde financiële instrumenten of gestructureerde deposito's als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 43, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 op de markt te brengen, te verspreiden of te verkopen; of
b. andere beleggingsdiensten of beleggingsactiviteiten te verlenen dan wel te verrichten.
2. De toezichthouder oefent de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, uit overeenkomstig het bepaalde ingevolge artikel 42 van de verordening markten voor financiële instrumenten.

O

In artikel 1:102 wordt onder vernummering van het zesde lid tot zevende lid een lid ingevoegd, luidende:
6. In afwijking van het derde lid beslist de toezichthouder binnen zesentwintig weken op een aanvraag van een vergunning voor het verlenen van datarapporteringsdiensten. De aanvrager wordt geïnformeerd over een langere termijn dan dertien weken.

P

Artikel 1:104, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:
1. In onderdeel f wordt "betaalinstelling, elektronischgeldinstelling " vervangen door: betaalinstelling, datarapporteringsdienstverlener, elektronischgeldinstelling.
2. In onderdeel k wordt "een betaalinstelling of elektronischgeldinstelling" vervangen door "een betaalinstelling, een datarapporteringsdienstverlener of een elektronischgeldinstelling" en wordt "uitoefenen; of" vervangen door: uitoefenen;.
3. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel l door "; of" wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
m. de vergunninghouder een datarapporteringsdienstverlener is die de bij of krachtens de verordening markten voor financiële instrumenten gestelde regels op ernstige wijze en stelselmatig heeft overtreden.

Q

Artikel 1:107 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt onder verlettering van de onderdelen b en c tot c en d een onderdeel ingevoegd, luidende:
b. datarapporteringsdienstverleners waaraan een vergunning ingevolge deze wet is verleend;.
2. Aan het derde lid wordt onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel n door een puntkomma een onderdeel toegevoegd, luidende:
o. multilaterale handelsfaciliteiten die overeenkomstig artikel 4:91ea, eerste lid, zijn geregistreerd als mkb-groeimarkt.

R

De artikelen 2:58, 2:63, 2:78, 2:83 en 2:94 worden als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid, onderdeel a, wordt "artikel 4:9, eerste tot en met derde lid" telkens vervangen door: artikel 4:9, eerste, tweede en vierde lid.
2. In het derde lid wordt "tweede en derde lid van artikel 4:9" telkens vervangen door: tweede en vierde lid van artikel 4:9.

S

Artikel 2:96 wordt als volgt gewijzigd:
1. De aanduiding "1." voor het eerste lid vervalt.
2. Het tweede lid vervalt.

T

In artikel 2:97 wordt onder vernummering van het zevende en achtste lid tot achtste en negende lid, een lid ingevoegd, luidende:
7. Artikel 2:96 is, voor zover het betreft het exploiteren van een georganiseerde handelsfaciliteit of een multilaterale handelsfaciliteit, niet van toepassing op marktexploitanten met zetel in Nederland die voor het exploiteren of beheren van een gereglementeerde markt een vergunning als bedoeld in artikel 5:26, eerste lid, hebben en Onze Minister van Financiën tevens van oordeel is dat de marktexploitant voldoet aan de eisen genoemd in artikel 2:99.

U

Aan artikel 2:98 wordt een lid toegevoegd, luidende:
3. Artikel 2:96 is niet van toepassing op beheerders van beleggingsinstellingen met zetel in een andere lidstaat die hun bedrijf uitoefenen vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor of door middel van het verrichten van diensten naar Nederland, indien is voldaan aan artikel 2:103b.

V

Artikel 2:99, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:
1. In de aanhef wordt "de aanvrager aantoont" vervangen door: de aanvrager met zetel in Nederland aantoont.
2. De tweede volzin vervalt.

W

Na artikel 2:99 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2:99a
1. De Autoriteit Financiële Markten verleent op aanvraag een vergunning aan een beleggingsonderneming met zetel in een staat die geen lidstaat is en die voornemens is om in Nederland beleggingsdiensten te verlenen, indien de beleggingsonderneming:
a. in Nederland een bijkantoor vestigt;
b. aantoont dat met betrekking tot het bijkantoor zal worden voldaan aan het bepaalde ingevolge:
1°. artikel 3:53, eerste en derde lid, met betrekking tot het minimum eigen vermogen;
2°. artikel 4:9, eerste lid, met betrekking tot de geschiktheid van de in dat artikel genoemde personen;
3°. artikel 4.9.0a, eerste lid, met betrekking tot de samenstelling en het functioneren van het bestuur van het bijkantoor;
4°. artikel 4:10 met betrekking tot de betrouwbaarheid van de in dat artikel genoemde personen;
5°. artikel 4:11, eerste en derde lid, met betrekking tot het beleid inzake de integere bedrijfsvoering;
6°. artikel 4:14, eerste en tweede lid, met betrekking tot de inrichting van de bedrijfsvoering;
7°. artikel 4:83, eerste lid, met betrekking tot het minimum aantal personen dat het dagelijks beleid bepaalt;
8°. artikel 4:84, tweede lid, met betrekking tot de plaats van waaruit de personen, bedoeld onder 7°, hun werkzaamheden verrichten;
9°. artikel 4:87 met betrekking tot het treffen van adequate maatregelen ter bescherming van de rechten van cliënten;
10°. artikel 4:88 met betrekking tot het voeren van een adequaat beleid ter zake van het voorkomen van de in dat artikel bedoelde belangenconflicten;
11°. artikel 4:91a met betrekking tot de regels die gelden voor het handelsproces en de afhandeling van transacties via een georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit indien de aanvrager voornemens is een dergelijk handelsplatform te exploiteren,
met dien verstande dat voor de toepassing van de onder 1° tot en met 7° en 9° tot en met 11° genoemde artikelen voor "een beleggingsonderneming" telkens moet worden gelezen: het in Nederland gelegen bijkantoor van een beleggingsonderneming met zetel in een staat die geen lidstaat is;
c. in de staat waar zij haar zetel heeft bevoegd is de beleggingsdiensten te verlenen of beleggingsactiviteiten te verrichten, en bevoegd is een bijkantoor in Nederland te openen;
d. is aangesloten bij een beleggerscompensatiestelsel als bedoeld in Richtlijn nr. 97/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie, van 3 maart 1997 inzake de beleggerscompensatiestelsels (PbEU 1997 L 84).
2. De Autoriteit Financiële Markten verleent alleen een vergunning als bedoeld in het eerste lid, indien:
a. de staat waar de beleggingsonderneming haar zetel heeft, niet op de lijst staat van niet-coöperatieve landen en gebieden van de Financial Action Task Force of diens opvolger;
b. de Autoriteit Financiële Markten en de toezichthoudende instantie van de staat waar de beleggingsonderneming haar zetel heeft een samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten die ten minste een efficiënte uitwisseling van informatie waarborgt en die de Autoriteit Financiële Markten in

staat stelt haar toezichthoudende taken op grond van deze wet uit te voeren; en
c. de staat waar de beleggingsonderneming haar zetel heeft een overeenkomst heeft met Nederland die volledig voldoet aan de normen van artikel 26 van het OESO-modelverdrag inzake dubbele belasting.
3. De aanvraag van de vergunning geschiedt onder opgave van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te bepalen gegevens.

X

Artikel 2:100 wordt als volgt gewijzigd:
1. Het derde lid vervalt onder vernummering van het vierde lid tot derde lid.
2. In het derde lid (nieuw) vervalt de zinsnede "vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor".

Y

Na artikel 2:102 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2:102a
De artikelen 2:100, eerste en tweede lid, en 2:102, eerste lid, zijn van overeenkomstige toepassing op beleggingsondernemingen met zetel in een staat waarvan de wetgeving en het toezicht als gelijkwaardig zijn erkend door de Europese Commissie in overeenstemming met artikel 47, eerste lid, van de verordening markten voor financiële instrumenten en met bijkantoor gelegen in een andere lidstaat waaraan een vergunning als bedoeld in artikel 39 van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 is verleend door de toezichthoudende instantie van die lidstaat, die voornemens zijn voor de eerste maal vanuit dat bijkantoor door middel van het verrichten van diensten naar Nederland beleggingsdiensten te verlenen aan of beleggingsactiviteiten te verrichten voor in aanmerking komende tegenpartijen of professionele beleggers in de zin van bijlage II, afdeling I, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.

Z

Artikel 2:103a wordt als volgt gewijzigd:
1. Het eerste lid, eerste volzin, komt te luiden: Een beleggingsonderneming of marktexploitant die een in Nederland gelegen georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit exploiteert en die voornemens is om in een andere lidstaat voorzieningen te treffen waardoor in die lidstaat gevestigde gebruikers, deelnemers of leden toegang krijgen tot deze georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit en daarop kunnen handelen, deelt dit voornemen aan de Autoriteit Financiële Markten mede.
2. In het tweede lid wordt "binnen een redelijke termijn" vervangen door "onverwijld" en wordt " deelnemers aan de multilaterale handelsfaciliteit" vervangen door: deelnemers aan de georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit.

AA

In paragraaf 2.2.12.2. wordt na artikel 2:103a een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2:103b
Een beheerder van een beleggingsinstelling met zetel in een andere lidstaat kan overgaan tot het vanuit een bijkantoor in Nederland of door middel van het verrichten van diensten naar Nederland verrichten of verlenen van de in artikel 6, vierde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen bedoelde activiteiten of diensten, nadat de Autoriteit Financiële Markten overeenkomstig de procedure van artikel 33 van die richtlijn in kennis is gesteld van het voornemen van de beheerder van een beleggingsinstelling deze activiteiten of diensten in Nederland te verrichten of te verlenen.
AB

Na afdeling 2.2.12. wordt een afdeling ingevoegd, luidende:

Afdeling 2.2.12a. Verlenen van datarapporteringsdiensten
§. 2.2.12a.1. Vergunningplicht en -eisen

Artikel 2:103c
1. Het is verboden in Nederland zonder een daartoe door de Autoriteit Financiële Markten verleende vergunning datarapporteringsdiensten te verlenen.
2. De Autoriteit Financiële Markten vermeldt in de vergunning voor welke in de definitie van datarapporteringsdienst onderscheiden werkzaamheden zij de vergunning verleent.

Artikel 2:103d
Artikel 2:103c, eerste lid, is niet van toepassing op:
a. beleggingsondernemingen waaraan een vergunning als bedoeld in artikel 59, eerste lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 is verleend voor het exploiteren van een georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit, voor zover het ingevolge die vergunning is toegestaan datarapporteringsdiensten te verlenen;
b. marktexploitanten die een door Autoriteit Financiële Markten op grond van artikel 5:26, eerste lid, verleende vergunning hebben, voor zover het ingevolge die vergunning is toegestaan datarapporteringsdiensten te verlenen.

Artikel 2:103e
1. De Autoriteit Financiële Markten verleent op aanvraag een vergunning als bedoeld in artikel 2:103c, eerste lid, indien de aanvrager aantoont dat zal worden voldaan aan het bepaalde ingevolge:
a. artikel 4:9, eerste lid, met betrekking tot de geschiktheid van de in dat artikel bedoelde personen;
b. artikel 4:10, eerste lid, met betrekking tot de betrouwbaarheid van de in dat lid bedoelde personen;
c. artikel 4:11, eerste en derde lid, met betrekking tot het beleid inzake de integere bedrijfsvoering;
d. artikel 4:14, eerste en tweede lid, met betrekking tot de beheerste en integere uitoefening van het bedrijf.
2. De aanvraag van de vergunning geschiedt onder opgave van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te bepalen gegevens.

AC

Aan artikel 2:104 wordt een lid, toegevoegd, luidende:
3. Bij ministeriële regeling kan geheel of gedeeltelijk vrijstelling worden verleend van de in artikel 2:99a, eerste lid, bedoelde voorschriften. Aan de gehele of gedeeltelijke vrijstelling kunnen voorschriften worden verbonden.

AD

Na het opschrift van paragraaf 2.3.8.1. wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2:126a
1. Een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling als bedoeld in onderdeel a van de definitie van Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling in artikel 1:1 met een vergunning als bedoeld in artikel 2:65 waaraan het ingevolge artikel 2:67a, tweede lid, is toegestaan de in dat lid bedoelde activiteiten te verrichten of diensten te verlenen, meldt het voornemen om deze activiteiten of diensten voor de eerste maal in een andere lidstaat te verrichten of te verlenen door middel van het verrichten van diensten of vanuit een in de andere lidstaat gelegen bijkantoor aan de Autoriteit Financiële Markten. De beheerder verstrekt hierbij de volgende gegevens:
a. de naam van de andere lidstaat; en
b. een programma van werkzaamheden waarin in ieder geval is vermeld welke activiteiten of diensten als bedoeld in artikel 2:67a, tweede lid, hij voornemens is te verrichten of te verlenen in de andere lidstaat.
2. Artikel 2:121d, tweede tot en met negende lid, is van overeenkomstige toepassing.

AE

Artikel 2:127 wordt als volgt gewijzigd:
1. Het eerste lid komt te luiden:
1. Een beleggingsonderneming met zetel in Nederland die een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 heeft en een beheerder van een icbe die een vergunning als bedoeld in artikel 2:69b, eerste lid, aanhef en onderdeel a, heeft en voornemens is vanuit een in een andere lidstaat gelegen bijkantoor beleggingsdiensten te verlenen of beleggingsactiviteiten te verrichten, gaat daartoe slechts over indien de Autoriteit Financiële Markten met het voornemen heeft ingestemd.
2. In het derde lid wordt “beleggingsondernemingen” vervangen door: beheerders van een icbe.
3. Er wordt een lid toegevoegd:
4. Het eerste en tweede lid is van overeenkomstige toepassing op een beleggingsonderneming met zetel in Nederland die een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 heeft en die voornemens is beleggingsdiensten te verlenen door middel van een verbonden agent die is gevestigd in een andere lidstaat waar zij geen bijkantoor heeft.

AF

Artikel 2:128 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt “artikel 56, eerste lid, van de richtlijn markten in financiële instrumenten” vervangen door: artikel 79, eerste lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.
2. Het vijfde lid, eerste volzin, komt te luiden: Een beleggingsonderneming meldt voorgenomen wijzigingen met betrekking tot onderwerpen waarover ingevolge artikel 2:127, tweede lid, opgave van gegevens is voorgeschreven ten minste een maand voordat de wijziging wordt doorgevoerd aan de Autoriteit Financiële Markten.

AG

Na artikel 2:128 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2:128a
1. Een bank met zetel in Nederland die voor het uitoefenen van het bedrijf van bank een door de Europese Centrale Bank of de Nederlandsche Bank verleende vergunning heeft, ingevolge waarvan zij beleggingsdiensten kan verlenen, en die voornemens is in een andere lidstaat beleggingsdiensten te verlenen door middel van een in een andere lidstaat gevestigde verbonden agent, gaat daartoe slechts over indien Autoriteit Financiële Markten met het voornemen heeft ingestemd.
2. De aanvraag van instemming geschiedt onder opgave van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te bepalen gegevens.
3. De Autoriteit Financiële Markten stemt in met een voornemen als bedoeld in het eerste lid, tenzij, gelet op het voornemen van de bank, haar bedrijfsvoering of eigen vermogen niet toereikend is. Alvorens te beslissen, vraagt de Autoriteit Financiële Markten daarover advies aan de Nederlandsche Bank.
4. De Autoriteit Financiële Markten doet van haar besluit, alsmede van de gegevens, bedoeld in het tweede lid, binnen drie maanden na ontvangst van de aanvraag mededeling aan de toezichthoudende instantie, die in de desbetreffende lidstaat als contactpersoon als bedoeld in artikel 79, eerste lid, van de richtlijn markten in financiële instrumenten 2014 is aangewezen. De Autoriteit Financiële Markten zendt een afschrift van de mededeling aan de bank en de Nederlandsche Bank.
5. De Autoriteit Financiële Markten deelt binnen twee maanden na de mededeling, bedoeld in het vierde lid, de bank de voorwaarden mede die de toezichthoudende instantie van de andere lidstaat heeft verbonden aan het uitvoeren van de werkzaamheden in de betrokken lidstaat.

AH

Artikel 2:129 wordt als volgt gewijzigd:
1. Het eerste lid komt te luiden:
1. Een beleggingsonderneming met zetel in Nederland die een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 heeft of een beheerder van een icbe die een vergunning als bedoeld in artikel 2:69b, eerste lid, aanhef en onderdeel a, heeft en die voornemens is voor de eerste maal door middel van het verrichten van diensten beleggingsdiensten te verlenen of beleggingsactiviteiten te verrichten naar een andere lidstaat of die in die lidstaat andere beleggingsdiensten wenst te verlenen of andere beleggingsactiviteiten wenst te verrichten dan waarvoor de in dit lid bedoelde mededeling is gedaan, gaat daartoe slechts over, indien:

a. zij of hij kennis heeft gegeven van haar of zijn voornemen aan de Autoriteit Financiële Markten onder opgave van de volgende gegevens:
1°. de betrokken lidstaat;
2°. de beleggingsdiensten die zij of hij voornemens is te verlenen of de beleggingsactiviteiten die zij of hij voornemens is te verrichten;
3°. de identiteit van de verbonden agent, indien de beleggingsonderneming voornemens is de beleggingsdiensten door middel van een verbonden agent te verlenen; en
b. de Autoriteit Financiële Markten mededeling van het voornemen heeft gedaan aan de toezichthoudende instantie van de betrokken lidstaat.
2. In het tweede lid wordt "artikel 56, eerste lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten" vervangen door "artikel 79, eerste lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014" en wordt na "beleggingsonderneming" ingevoegd: of de beheerder van een icbe.
3. Het derde lid, eerste volzin, komt te luiden: Een beleggingsonderneming of beheerder van een icbe meldt voorgenomen wijzigingen met betrekking tot de informatie, bedoeld in het eerste lid, ten minste een maand voordat de wijziging wordt doorgevoerd aan de Autoriteit Financiële Markten.
4. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
5. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op banken met zetel in Nederland die op grond van een door de Europese Centrale Bank of de Nederlandsche Bank verleende vergunning beleggingsdiensten mogen verlenen en die voornemens zijn door middel van een in Nederland gevestigde verbonden agent beleggingsdiensten te verlenen naar een andere lidstaat.

AI

Na artikel 2:129 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2:129a
Artikel 2:129, met uitzondering van het eerste lid, onderdeel 1, onder 3°, is van overeenkomstige toepassing op beleggingsondernemingen:
a. met zetel in een staat waarvan de wetgeving en het toezicht als gelijkwaardig zijn erkend door de Europese Commissie in overeenstemming met artikel 47, eerste lid, van de verordening markten voor financiële instrumenten;
b. waaraan een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 is verleend met inachtneming van de voorwaarden, bedoeld in artikel 2:99a, eerste tot en met derde lid; en
c. die voornemens zijn vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor voor de eerste maal naar een andere lidstaat beleggingsdiensten te verlenen aan of beleggingsactiviteiten te verrichten voor in aanmerking komende tegenpartijen of professionele beleggers in de zin van bijlage II, afdeling I, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.

AJ

In artikel 3A:56, aanhef, wordt "de artikelen 4:4b en 5:32h" vervangen door: de artikelen 1:77c en 1:77d.

AK

Artikel 4:1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:
a. In onderdeel f wordt "; en" vervangen door een puntkomma.
b. In onderdeel g wordt de punt aan het slot vervangen door: ; en.
c. Er wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
h. datarapporteringsdienstverleners waaraan het ingevolge afdeling 2.2.12a is toegestaan in Nederland datarapporteringsdiensten te verlenen;.
2. Het tweede lid komt te luiden:
2. De artikelen 4:9, derde lid, 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, 4:19, 4:20, eerste tot en met derde en zesde lid, 4:22, eerste lid, 4:23, 4:24, 4:89, 4:90, 4:90a, 4:90b, 4:90c, 4:90d en de artikelen 14 tot en met 26 van de verordening markten voor financiële instrumenten, alsmede de regels die bij of krachtens die artikelen zijn vastgesteld, zijn van toepassing op beleggingsondernemingen met een bijkantoor in Nederland waaraan het ingevolge paragraaf 2.2.12.2 is toegestaan in Nederland beleggingsdiensten te verlenen of beleggingsactiviteiten te verrichten, met uitzondering van beleggingsondernemingen als bedoeld in artikel 2:102a.
3. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:
7. Het ingevolge dit deel bepaalde, met uitzondering van de artikelen 4:9, derde lid, 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, 4:19, 4:20, eerste tot en met derde en zesde lid, 4:22, eerste lid, 4:23, 4:24, 4:89 en 4:90, is niet van toepassing op beheerders van een beleggingsinstelling als bedoeld in artikel 2:98, derde lid, die vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor activiteiten of diensten als bedoeld in artikel 6, vierde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen verrichten of verlenen.
8. Het ingevolge dit deel bepaalde is niet van toepassing op beheerders van beleggingsinstellingen met zetel in een andere lidstaat die via het verrichten van diensten in Nederland activiteiten of diensten als bedoeld in artikel 6, vierde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen verrichten of verlenen.

AL

In afdeling 4.1.1 wordt na artikel 4:2d een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4:2e
De artikelen 4:9, derde lid, 4:11, eerste en derde tot en vijfde lid, 4:14, eerste en tweede lid, 4:16, 4:18a tot en met 4:18e, 4:19, 4:20, 4:22, eerste lid, 4:23, 4:24, 4:25, 4:88, 4:89 en 4:90 zijn van overeenkomstige toepassing op banken of beleggingsondernemingen die aan cliënten gestructureerde deposito's als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 43, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 verkopen of aan hen advies verlenen met betrekking tot gestructureerde deposito's.

AM

Artikel 4:4b vervalt.

AN

In artikel 4:8, vijfde lid, wordt "artikel 4:9, tweede tot en met vierde lid" vervangen door: artikel 4:9, tweede, vierde en vijfde lid.

AO

Artikel 4:9 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid, wordt na “bewaarder,” ingevoegd: datarapporteringsdienstverlener,.
2. Onder vernummering van het derde tot en met zevende lid tot vierde tot en met achtste lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
3. Een beleggingsonderneming draagt zorg voor de vakbekwaamheid van haar werknemers en van andere natuurlijke personen die onder haar verantwoordelijkheid cliënten informeren over financiële instrumenten of die zich rechtstreeks bezighouden met het verlenen van een beleggingsdienst of een nevendienst aan cliënten.
4. In het vierde lid (nieuw) wordt “bedoeld in het tweede lid” vervangen door: bedoeld in het tweede en derde lid.
5. In het vijfde lid (nieuw) wordt “krachtens het derde lid gestelde regels” vervangen door: krachtens het vierde lid gestelde regels.
6. In het zesde lid (nieuw) wordt “op grond van het derde lid bepaalde” vervangen door: op grond van het vierde lid bepaalde.
5. In het zevende lid (nieuw) wordt “het dagelijks beleid van een multilaterale handelsfaciliteit” vervangen door: het dagelijks beleid van een datarapporteringsdienstverlener of van een multilaterale handelsfaciliteit.

AP

Artikel 4:9a wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt “het derde lid” vervangen door: het vierde lid.
2. In het tweede lid wordt “artikel 4:9, derde lid, tweede volzin” vervangen door “artikel 4:9, vierde lid, tweede volzin” en wordt “artikel 4:9, derde en vierde lid” vervangen door: artikel 4:9, vierde en vijfde lid.
3. In het vierde lid wordt “artikel 4:9, derde en vierde lid” vervangen door: artikel 4:9, vierde en vijfde lid.

AQ

Artikel 4:9b wordt ingevoegd na artikel 4:9 en vernummerd tot 4:9.0a.

AR

Artikel 4:9.0a (nieuw) wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid vervalt de zinsnede “in de zin van de verordening kapitaalvereisten” en wordt de zinsnede “het bepaalde in het derde tot en met zesde lid” vervangen door: het bepaalde in het derde lid, tweede volzin, en het vierde tot en met zesde lid”.
2. Onder vernummering van het tweede lid tot derde lid, wordt een lid ingevoegd, luidende:
2. De Autoriteit Financiële Markten kan leden van het bestuur van een beleggingsonderneming die significant is toestemming verlenen om een extra niet-uitvoerende bestuursfunctie te vervullen dan op grond van artikel 91, derde tot en met vijfde lid, van de richtlijn kapitaalvereisten is toegestaan.
3. In het derde lid (nieuw) vervalt de zinsnede “als bedoeld in het eerste lid”.

AS

In artikel 4:10, eerste lid, wordt na “bewaarder,” ingevoegd: datarapporteringsdienstverlener,.

AT

In artikel 4:11, eerste lid, wordt na “bewaarder,” ingevoegd: datarapporteringsdienstverlener.

AU

In artikel 4:14, eerste lid, wordt na “bewaarder,” ingevoegd: datarapporteringsdienstverlener,.

AV

Artikel 4:15 wordt als volgt gewijzigd:
1. In artikel 4:15 wordt onder vernummering van het derde en vierde lid tot vierde en zesde lid een lid ingevoegd, luidende:
3. In aanvulling op het ingevolge het tweede lid, aanhef en onderdeel b, bepaalde kunnen bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot het tegengaan van belangenconflicten tussen de financiëledienstverlener en cliënten en tussen cliënten onderling voor zover het gaat om het adviseren of bemiddelen in een verzekering met een beleggingscomponent door een financiëledienstverlener.
2. Het vijfde lid (nieuw) komt te luiden:
5. Het ingevolge het derde lid bepaalde is van overeenkomstige toepassing op financiëledienstverleners die het bedrijf van verzekeraar uitoefenen voor zover het gaat om het aanbieden van danwel adviseren over een verzekering met een beleggingscomponent.

AW

Artikel 4:18b wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt “De artikelen 4:19, 4:20, 4:22, 4:23, 4:24, 4:89, 4:90, 4:90a, 4:90b, 4:90c en 4:90d, eerste lid” vervangen door: De artikelen 4:19, eerste, derde en vierde lid, 4:20, vierde, vijfde en zevende lid, 4:22, tweede tot en met vierde lid, 4:23, 4:24, 4:89, 4:90, tweede lid, 4:90a, 4:90b, 4:90c en 4:90d, eerste lid.
2. In het tweede lid wordt “onderdeel o” vervangen door: onderdeel q.
3. In het derde lid, wordt de zinsnede “de artikelen 4:19, 4:20, 4:22, 4:23, 4:24, 4:89, 4:90, 4:90a, 4:90b, 4:90c en 4:90d, eerste lid” vervangen door: de artikelen 4:19, eerste, derde en vierde lid, 4:20, vierde en vijfde lid en zevende lid, 4:22, tweede tot en met vierde lid, 4:23, eerste en tweede lid, vierde lid, 4:24, 4:89, 4:90, 4:90a, 4:90b, 4:90c en 4:90d, eerste lid.

AX

Artikel 4:23 wordt als volgt gewijzigd:
1. Onder vernummering van het derde en vierde lid tot vijfde en zesde lid worden twee leden ingevoegd, luidende:

3. Indien een beleggingsonderneming een niet-professionele belegger adviseert, informeert zij de belegger op een duurzame drager over de wijze waarop het advies aan de voorkeuren, beleggingsdoelstellingen en andere kenmerken van de niet-professionele belegger beantwoordt voordat zij een transactie verricht.
4. Indien sprake is van adviseren of beheren van een individueel vermogen in combinatie met een andere financiële dienst of financieel product, wordt bij de beoordeling van de geschiktheid nagegaan of de gehele dienstverlening of de combinatie van de financiële dienst en het financieel product geschikt is. Het eerste, tweede en vijfde lid (nieuw) is van overeenkomstige toepassing.
2. Het vijfde lid (nieuw) wordt als volgt gewijzigd:
1. In onderdeel c wordt ", en" vervangen door een puntkomma.
2. In onderdeel d wordt de punt aan het slot vervangen door: ; en.
3. Er wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
e. de gevallen waarin de informatie, bedoeld in het derde lid, na het verrichten van de transactie kan worden verstrekt.

AY

Artikel 4:24 wordt als volgt gewijzigd:
1. Onder vernummering van het tweede tot en met zesde lid tot het derde tot en met zevende lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
2. Indien sprake is van het verlenen van een beleggingsdienst als bedoeld in het eerste lid in combinatie met een andere financiële dienst of financieel product, dient bij de beoordeling van de passendheid te worden nagegaan of de gehele dienstverlening of de combinatie van de financiële dienst en het financieel product passend is.
2. Het vijfde lid (nieuw) komt te luiden:
5. Het eerste tot en met vierde lid zijn niet van toepassing op het op initiatief van de cliënt verlenen van een beleggingsdienst als bedoeld in onderdeel a of b van de definitie van het verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1, voor zover niet tevens sprake is van een nevendienst als bedoeld in onderdeel b van de definitie van nevendienst in artikel 1:1, met betrekking tot:
a. aandelen die tot de handel van een gereglementeerde markt of een met een gereglementeerde markt vergelijkbaar systeem uit een staat die geen lidstaat is of een multilaterale handelsfaciliteit zijn toegelaten, voor zover het geen rechten van deelneming in beleggingsinstellingen of aandelen die een afgeleid instrument omvatten betreft;
b. instrumenten die gewoonlijk op de geldmarkt worden verhandeld, met uitzondering van instrumenten die een afgeleid instrument behelzen of een structuur hebben die het moeilijk maakt voor de cliënt te begrijpen welk risico eraan verbonden is;
c. obligaties of andere vormen van gesecuritiseerde schuld die op een gereglementeerde markt, een met een gereglementeerde markt vergelijkbaar systeem uit een staat die geen lidstaat is of op een multilaterale handelsfaciliteit zijn toegelaten, met uitzondering van die welke een afgeleid instrument behelzen of een structuur hebben die het moeilijk maakt voor de cliënt om te begrijpen welk risico eraan verbonden is;
d. rechten van deelneming in een icbe, met uitzondering van de gestructureerde icbe's, bedoeld in artikel 36, eerste lid, tweede alinea, van Verordening (EU) nr. 583/2010 van 1 juli 2010
tot uitvoering van Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft essentiële beleggersinformatie en de voorwaarden waaraan

moet worden voldaan als de essentiële beleggersinformatie of het prospectus op een andere duurzame drager dan papier of via een website wordt verstrekt (PbEU 2010, L 176);
e. gestructureerde deposito's als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 43, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014, met uitzondering van deposito's die het voor de cliënt moeilijk maken het rendementsrisico of de kosten van het vervroegd uitstappen in te schatten;
f. bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen andere financiële instrumenten, indien de financiële onderneming voorafgaand aan het verlenen van de beleggingsdienst de cliënt kenbaar maakt dat zij de geschiktheid van de financiële dienst of het financieel product voor de cliënt niet heeft beoordeeld.

AZ

In artikel 4:83, tweede lid, wordt "de belangen van haar cliënten te beschermen" vervangen door: een beheerste en integere bedrijfsvoering te waarborgen en de belangen van haar cliënten te beschermen.

AAA

In artikel 4:88 wordt onder vernummering van het vierde en vijfde lid tot het vijfde en zesde lid een lid ingevoegd, luidende:
4. Het ingevolge het eerste tot en met derde lid bepaalde is van overeenkomstige toepassing op het aanbieden van verzekeringen met een beleggingscomponent danwel het adviseren of bemiddelen in verzekeringen met een beleggingscomponent door bemiddelaars in verzekeringen en verzekeraars.

AAB

Onder vernummering van artikel 4:89a tot 4:89b wordt na artikel 4:89 een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4:89a
Een beleggingsonderneming sluit geen financiëlezekerheidsovereenkomst tot overdracht als bedoeld in artikel 51, onderdeel b, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek met als doel om huidige of toekomstige verplichtingen, al dan niet voorwaardelijk, van een niet-professionele belegger te waarborgen of af te dekken.

AAC

In artikel 4:90, tweede lid, wordt voor de punt aan het slot de zinsnede "en de beloning van werknemers van een beleggingsonderneming" ingevoegd.

AAD

In artikel 4:90a, eerste lid, wordt "alle redelijke maatregelen" vervangen door: toereikende maatregelen.

AAE

Artikel 4:90b wordt als volgt gewijzigd

1. Het derde lid komt te luiden:
3. Een beleggingsonderneming verstrekt haar cliënten deugdelijke informatie over haar orderuitvoeringsbeleid waarin op een duidelijke, voldoende nauwkeurige en voor cliënten gemakkelijk te begrijpen wijze wordt uitgelegd hoe de beleggingsonderneming orders voor cliënten zal uitvoeren. Wanneer het orderuitvoeringsbeleid voorziet in de mogelijkheid om orders anders dan op een handelsplatform uit te voeren, brengt de beleggingsonderneming haar cliënten van deze mogelijkheid op de hoogte. De beleggingsonderneming deelt een cliënt na uitvoering van een order voor diens rekening mee op welke plaats van uitvoering die order werd uitgevoerd.
2. In het vijfde lid wordt "een gereglementeerde markt of multilaterale handelsfaciliteit" vervangen door: een handelsplatform.
3. Het zevende tot en met tiende lid wordt vernummerd tot achtste tot en met elfde lid.
4. Na het zesde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
7. Een beleggingonderneming stelt jaarlijks informatie over de kwaliteit van de uitvoering alsmede voor elke categorie financiële instrumenten een overzicht van de belangrijkste vijf plaatsen van uitvoering voor de beleggingsonderneming in termen van handelsvolumes over het voorgaande jaar algemeen verkrijgbaar.
5. In het achtste lid (nieuw) wordt na de tweede volzin een volzin ingevoegd, luidende: Bij een dergelijke beoordeling houdt de beleggingsonderneming in ieder geval rekening met de informatie die op grond van het zevende lid en artikel 4:90e algemeen verkrijgbaar is gesteld.
6. Onder vernummering van het elfde lid (nieuw) tot twaalfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
11. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder plaats van uitvoering verstaan: handelsplatform, beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling, marketmaker of andere liquiditeitsverschaffer of entiteit die in een staat die geen lidstaat is een soortgelijke taak verricht als die van een van de voornoemde partijen.

AAF

In artikel 4:90d, tweede lid, wordt na "toegelaten aandelen" ingevoegd: of op een handelsplatform verhandelde aandelen.

AAG

Artikel 4:90e komt te luiden:

Artikel 4:90e
Een plaats van uitvoering als bedoeld in artikel 4:90b, elfde lid, of, indien het een handelsplatform betreft, de exploitant daarvan, stelt ten minste jaarlijks kosteloos gegevens algemeen verkrijgbaar over de kwaliteit van de uitvoering van transacties op de betrokken plaats van uitvoering.

AAH

Het opschrift van paragraaf 4.3.7.2. komt te luiden:
§ 4.3.7.2. Exploiteren van een georganiseerde handelsfaciliteit of een multilaterale handelsfaciliteit

AAI

Na het opschrift van paragraaf 4.3.7.2 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4:91.0a
Deze paragraaf is van overeenkomstige toepassing op een marktexploitant die een georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit exploiteert.

AAJ

Artikel 4:91a wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt "multilaterale handelsfaciliteit" vervangen door "georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit" en vervalt:, niet discretionaire.
2. Het vijfde lid komt te luiden:
5. De beleggingsonderneming stelt op objectieve criteria gebaseerde transparante en niet-discretionaire regels voor toegang tot de georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit vast en handhaaft deze regels. De beleggingsonderneming maakt deze regels openbaar.
3. In het zesde tot en met achtste lid wordt "multilaterale handelsfaciliteit" telkens vervangen door: georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit.
4. Het negende lid komt te luiden:
9. De beleggingsonderneming geeft onmiddellijk gevolg aan een aanwijzing die de Autoriteit Financiële Markten op grond van artikel 1:77c geeft om de handel in een financieel instrument op te schorten of te onderbreken alsmede aan een op grond van artikel 1:77d gedane uitspraak van de Rechtbank Rotterdam om een financieel instrument van de handel uit te sluiten.
5. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
10. De beleggingsonderneming verstrekt de Autoriteit Financiële Markten en de Europese Autoriteit voor effecten en markten een beschrijving van de werking van de georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit alsmede een lijst van de deelnemers, leden of gebruikers van de georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit.

AAK

Na artikel 4:91a worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 4:91aa
Een georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit heeft ten minste drie daadwerkelijk actieve leden of gebruikers, die elk met betrekking tot de prijsvorming kunnen inwerken op de andere leden of gebruikers van de georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit.

Artikel 4:91ab
Een beleggingsonderneming die een georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit exploiteert en haar deelnemers of leden synchroniseren de beursklokken die zij hanteren om de datum en tijd van aan te melden verrichtingen te registreren.

AAL

Artikel 4:91b wordt als volgt gewijzigd:
1.In het eerste lid wordt “multilaterale handelsfaciliteit” vervangen door “georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit” en wordt “haar gebruikers” vervangen door: haar deelnemers, leden en gebruikers.
2. Het tweede lid komt te luiden:
2. De beleggingsonderneming ziet toe op de orders met inbegrip van verrichte transacties en annuleringen die de deelnemers, leden en gebruikers van de georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit via haar systemen verrichten opdat zij inbreuken op de regelingen en procedures, bedoeld in het eerste lid, handelsvoorwaarden die de ordelijke werking van de markt verstoren, gedragingen die op marktmisbruik kunnen wijzen of systeemstoringen in verband met een financieel instrument, kan vaststellen.

AAM

Artikel 4:91c komt te luiden:

Artikel 4:91c
1. Een beleggingsonderneming die een georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit exploiteert, kan de handel in een financieel instrument niet opschorten, niet onderbreken of een financieel instrument niet van de handel uitsluiten, indien het financieel instrument niet aan de regels van de handelsfaciliteit voldoet, indien een dergelijke maatregel de belangen van de beleggers of de ordelijke werking van de markt aanzienlijk zou kunnen schaden.
2. De beleggingsonderneming die de handel in een financieel instrument opschort, onderbreekt of een financieel instrument van de handel uitsluit, doet hetzelfde voor afgeleide financiële instrumenten als bedoeld in de onderdelen d tot en met j van de definitie van financieel instrument in artikel 1:1 die verband houden met dat financieel instrument, indien dit noodzakelijk is ter ondersteuning van de doelstellingen van de opschorting, onderbreking of uitsluiting van de handel van het financieel instrument.
3. De beleggingsonderneming die de handel in een financieel instrument en eventueel hiermee verband houdende afgeleide financiële instrumenten opschort, onderbreekt of van de handel uitsluit, maakt deze beslissing openbaar en stelt de Autoriteit Financiële Markten daarvan in kennis.

AAN

Artikel 4:91d komt te luiden:

Artikel 4:91d
1. Een beleggingsonderneming die een multilaterale handelsfaciliteit exploiteert, stelt niet-discretionaire regels vast voor de uitvoering van orders en implementeert deze regels.
2. De beleggingsonderneming die een multilaterale handelsfaciliteit exploiteert, voert geen orders van cliënten uit voor eigen rekening.

AAO

Na artikel 4:91d wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4:91da

1. Een beleggingsonderneming die een georganiseerde handelsfaciliteit exploiteert treft regelingen om de uitvoering van orders van cliënten op de georganiseerde handelsfaciliteit voor eigen rekening, of met het kapitaal van een entiteit die tot dezelfde groep of rechtspersoon als de beleggingsonderneming behoort, te voorkomen.
2. In afwijking van het eerste lid is het de beleggingsonderneming uitsluitend toegestaan voor eigen rekening te handelen, met uitzondering van matched principal trading, als het een order van een cliënt betreft in een staatsobligatie waarvoor geen liquide markt als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 25, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 bestaat.
3. In afwijking van het eerste lid maakt de beleggingsonderneming uitsluitend na instemming van de cliënt gebruik van matched principal trading in gestructureerde financieringsproducten, emissierechten en bepaalde afgeleide financiële instrumenten.
4. De beleggingsonderneming past geen matched principal trading toe ten aanzien van orders van cliënten met betrekking tot afgeleide financiële instrumenten die op grond van artikel 5 van Verordening nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende otc-derivaten, centrale tegenpartijen en transactieregisters (PbEU 2012, L 201) aan de clearingverplichting onderworpen zijn.
5. Het is niet toegestaan om de exploitatie van een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling en een georganiseerde handelsfaciliteit binnen dezelfde juridische entiteit te laten plaatsvinden.
6. Een verbinding tussen een georganiseerde handelsfaciliteit en een andere georganiseerde handelsfaciliteit of beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling is zodanig dat interactie tussen een in een georganiseerde handelsfaciliteit ingevoerde order en een in een andere georganiseerde handelsfaciliteit of beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling ingevoerde order niet mogelijk is.
7. Een beleggingsonderneming kan als marketmaker optreden op een door een andere beleggingsonderneming geëxploiteerde georganiseerde handelsfaciliteit, tenzij de beleggingsonderneming nauwe banden als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 35, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 heeft met die andere beleggingsonderneming.
8. De beleggingsonderneming voert de orders op de door haar geëxploiteerde georganiseerde handelsfaciliteit op discretionaire basis uit en beschikt over discretionaire ruimte bij de beslissing:
a. tot het plaatsen of intrekken van een order op de georganiseerde handelsfaciliteit;
b. om een order van een cliënt niet te matchen met andere orders die beschikbaar zijn in de systemen van de georganiseerde handelsfaciliteit, mits zij handelt in overeenstemming met de instructies van de cliënt en het bepaalde ingevolge de artikelen 4:90a, 4:90b en 4:90e.
9. De beleggingsonderneming bepaalt de wijze waarop orders in het systeem van de door haar geëxploiteerde georganiseerde handelsfaciliteit worden gematcht.
10. De beleggingsonderneming kan, overeenkomstig het eerste en derde tot en met zevende lid en onverminderd het tweede lid, voor een systeem dat transacties in andere financiële instrumenten dan aandelen regelt onderhandelingen tussen cliënten faciliteren teneinde twee of meer potentieel

0met elkaar verenigbare handelsintenties in een transactie bij elkaar te brengen.
11. Voor de toepassing van dit artikel wordt een beleggingsonderneming, die zich bezighoudt met algoritmische handel en die als deelnemer aan of lid van een handelsplatform voor eigen rekening handelt, geacht een marketmakingstrategie uit te voeren, indien zij onder meer gelijktijdig op een of meerdere handelsplatformen concurrerende vaste biedprijzen en laatprijzen voor financiële instrumenten afgeeft teneinde de gehele markt op regelmatige en frequente basis te voorzien van liquiditeit.

AAP

Na paragraaf 4.3.7.2 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

§ 4.3.7.2a Mkb-groeimarkt

Artikel 4:91ea
1. De Autoriteit Financiële Markten wijst op aanvraag van een beleggingsonderneming of een marktexploitant die een in Nederland gelegen of beheerde multilaterale handelsfaciliteit exploiteert deze handelsfaciliteit aan als mkb-groeimarkt en registreert die aanwijzing in het openbaar register, bedoeld in artikel 1:107, eerste lid, indien de multilaterale handelsfaciliteit beschikt over regelingen, systemen en procedures die waarborgen dat:
a. ten minste vijftig procent van de uitgevende instellingen waarvan de financiële instrumenten tot de handel op de multilaterale handelsfaciliteit zijn toegelaten op het tijdstip van de registratie en in ieder daaropvolgend kalenderjaar kwalificeren als kleine of middelgrote ondernemingen;
b. passende criteria zijn vastgesteld voor de initiële en doorlopende toelating tot de handel op mkb-groeimarkt van financiële instrumenten van de uitgevende instellingen;
c. bij de initiële toelating van een financieel instrument tot de handel op een als mkb-groeimarkt geregistreerde multilaterale handelsfaciliteit maakt de uitgevende instelling voldoende informatie openbaar die potentiële beleggers in staat stelt om met kennis van zaken te kunnen beslissen om al dan niet in het financieel instrument te beleggen;
d. door of namens een uitgevende instelling waarvan de financiële instrumenten zijn toegelaten tot de handel op de multilaterale handelsfaciliteit een passende doorlopende periodieke financiële verslaggeving, zoals het door een accountant geverifieerd bestuursverslag, algemeen verkrijgbaar wordt gesteld;
e. uitgevende instellingen als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel 21, van de verordening marktmisbruik op de mkb-groeimarkt, personen met leidinggevende verantwoordelijkheid binnen de uitgevende instellingen en met deze personen nauw verbonden personen voldoen aan het bepaalde ingevolge de verordening marktmisbruik;
f. de wettelijk voorgeschreven informatie met betrekking tot de uitgevende instellingen op de mkb-groeimarkt wordt opgeslagen en openbaar gemaakt; en
g. marktmisbruik op de mkb-groeimarkt wordt voorkomen en opgespoord overeenkomstig het bepaalde ingevolge de verordening marktmisbruik.
2. Voor de toepassing van het eerste lid, onderdeel a, wordt onder kleine of middelgrote onderneming verstaan: een onderneming die op de grondslag van de eindejaarskoersen van de voorgaande drie kalenderjaren een gemiddelde marktkapitalisatie van minder dan € 200 000 000 had.

3. De Autoriteit Financiële Markten kan de registratie als mkb-groeimarkt doorhalen, indien:
a. de beleggingsonderneming of marktexploitant die de als mkb-groeimarkt geregistreerde multilaterale handelsfaciliteit exploiteert daartoe een aanvraag heeft ingediend;
b. de als mkb-groeimarkt geregistreerde multilaterale handelsfaciliteit niet langer voldoet aan de bij of krachtens het eerste lid gestelde regels.
4. Het eerste lid laat onverlet dat de beleggingsonderneming of marktexploitant die een door de Autoriteit Financiële Markten geregistreerde mkb-groeimarkt exploiteert nadere eisen stellen aan de uitgevende instellingen waarvan financiële instrumenten zijn toegelaten tot de handel op die multilaterale handelsfaciliteit.
5. Een financieel instrument dat is toegelaten tot de handel op een door de Autoriteit Financiële Markten geregistreerde mkb-groeimarkt kan uitsluitend op een andere mkb-groeimarkt worden verhandeld, indien de uitgevende instelling die het financieel instrument heeft uitgegeven daarover is geïnformeerd en hij daartegen geen bezwaren naar voren brengt. In dat geval gelden voor de uitgevende instelling geen verplichtingen met betrekking tot de regels omtrent het behoorlijk ondernemingsbestuur van de andere mkb-groeimarkt of de informatieverstrekking met betrekking tot de andere mkb-groeimarkt.
6. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de vorm en inhoud van:
a. de informatie, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, en de wijze waarop deze informatie openbaar wordt gemaakt; en
b. de periodieke financiële verslaggeving, bedoeld in het eerste lid, onderdeel d.

AAQ

Artikel 4:91h vervalt.

AAR

Na paragraaf 4.3.7.4. wordt een nieuwe paragraaf ingevoegd, luidende:

§ 4.3.7.5. Algoritmische handel, directe elektronische toegang en het optreden als clearinginstelling

Artikel 4:91m
Deze paragraaf is van overeenkomstige toepassing op deelnemers of leden van een multilaterale handelsfaciliteit of gereglementeerde markt die op grond van de artikelen 1:15, 1:18, onderdelen c, e en g, niet vergunningplichtig zijn.

Artikel 4:91n
1. Een beleggingsonderneming die zich bezighoudt met algoritmische handel stelt de Autoriteit Financiële Markten en de toezichthoudende instantie van de lidstaat van het handelsplatform waar de beleggingsonderneming zich als lid van of deelnemer aan het handelsplatform met algoritmische handel bezighoudt, hiervan in kennis.
2. De beleggingsonderneming beschikt over interne procedures om te waarborgen dat haar handelssystemen:

a. voldoende capaciteit hebben, aan gepaste handelsdrempels en handelslimieten onderworpen zijn, en te voorkomen dat foutieve orders worden verzonden of dat de systemen anderszins op zodanige wijze functioneren dat dit de ordelijke werking van de markt kan verstoren; en
b. niet kunnen worden aangewend voor een doel dat in strijd is met de verordening marktmisbruik of met de regels van een handelsplatform waarmee de beleggingsonderneming is verbonden.
3. Een beleggingsonderneming die zich met een techniek voor hoogfrequente algoritmische handel bezighoudt, bewaart de gegevens van al haar geplaatste orders, met inbegrip van annuleringen van orders, uitgevoerde orders en prijsopgaven op de handelsplatformen.
4. Een beleggingsonderneming die zich ter uitvoering van een marketmakingstrategie bezighoudt met algoritmische handel, dient, rekening houdend met de liquiditeit, de schaal en de aard van de specifieke markt en met de kenmerken van de verhandelde financiële instrumenten:
a. de marketmaking doorlopend te verrichten gedurende een bepaald deel van de handelstijden van het handelsplatform, behalve in geval van bijzondere omstandigheden, met als gevolg dat het handelsplatform op regelmatige en voorspelbare wijze van liquiditeit wordt voorzien;
b. over een overeenkomst met het handelsplatform te beschikken, waarin ten minste de verplichtingen van de beleggingsonderneming, bedoeld in onderdeel a, zijn gespecificeerd; en
c. over interne procedures te beschikken die waarborgen dat de beleggingsonderneming te allen tijde voldoet aan de verplichtingen van de overeenkomst, bedoeld in onderdeel b.
5. Voor de toepassing van dit artikel wordt een beleggingsonderneming die zich bezighoudt met algoritmische handel, als deelnemer aan of lid van een handelsplatform bij het handelen voor eigen rekening, geacht een marketmakingstrategie uit te voeren, indien haar strategie onder meer bestaat uit het gelijktijdig op een of meerdere handelsplatformen afgeven van concurrerende vaste biedprijzen en laatprijzen voor een of meer financiële instrumenten, zodat de gehele markt op regelmatige en frequente basis van liquiditeit wordt voorzien.
6. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de vorm en inhoud van de kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, en de vorm voor het bewaren van de gegevens, bedoeld in het derde lid.

Artikel 4:91o
1. Een beleggingsonderneming die directe elektronische toegang tot een handelsplatform aanbiedt, beschikt over interne procedures om de passendheid van directe elektronische toegang voor personen die hiervan gebruik willen maken te toetsen en zorgt ervoor dat haar cliënten die van deze dienst gebruik maken, voldoen aan het bepaalde ingevolge deze wet en de regels van het handelsplatform.
2. De beleggingsonderneming ziet toe op transacties in financiële instrumenten die door middel van directe elektronische toegang worden verricht teneinde inbreuken op de regels van het handelsplatform, handelsvoorwaarden die de ordelijke werking van de markt verstoren of gedragingen die op marktmisbruik kunnen wijzen, te onderkennen. De beleggingsonderneming stelt de Autoriteit Financiële Markten in kennis van de door haar geconstateerde inbreuken.
3. De beleggingsonderneming beschikt over een overeenkomst tussen haar en de cliënt waarin de uit de dienstverlening, bedoeld in het eerste lid,

voortvloeiende rechten en plichten zijn vastgelegd, en waarin tevens is vastgelegd dat de beleggingsonderneming verantwoordelijk blijft voor de naleving van deze wet.
4. De beleggingsonderneming die directe elektronische toegang tot een handelsplatform aanbiedt, stelt daarvan de Autoriteit Financiële Markten en het handelsplatform in kennis.
5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de vorm en inhoud van de kennisgeving, bedoeld in het tweede en vierde lid.

Artikel 4:91p
1. Een beleggingsonderneming die voor andere personen als clearinginstelling optreedt, beschikt over een beheerste en integere bedrijfsvoering om te waarborgen dat zij uitsluitend clearingdiensten verricht voor personen die geschikt zijn en dat aan die personen passende eisen worden gesteld om de risico's voor de beleggingsonderneming en de markt te verminderen.
2. De beleggingsonderneming sluit met de personen, bedoeld in het eerste lid, een overeenkomst waarin de uit de dienstverlening voortvloeiende rechten en plichten zijn vastgelegd.

AAS

In artikel 5:3a, eerste lid, wordt "richtlijn markten voor financiële instrumenten" vervangen door: richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.

AAT

Artikel 5:29, zevende lid, vervalt.

AAU

Na artikel 5:29 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5:29a
1. De samenstelling en het functioneren van het bestuur van een marktexploitant en, voor zover aanwezig, van het orgaan dat binnen de onderneming is belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken, voldoet aan het bepaalde ingevolge artikel 45, tweede tot en met zesde lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014, met dien verstande dat:
a. het bepaalde in artikel 45, tweede lid, met uitzondering van de eerste alinea, van die richtlijn alleen toepassing vindt indien een marktexploitant significant is;
b. de artikelen 132a, 142a, 242a en 252a van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn op significante marktexploitanten als bedoeld in onderdeel a; en
c. voor de toepassing van het bepaalde in het tweede lid van artikel 45 van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 als uitvoerende bestuursfunctie worden aangemerkt de functies van bestuurder en van uitvoerend bestuurder, indien de bestuurstaken bij een rechtspersoon zijn verdeeld over uitvoerende bestuurders en niet-uitvoerende bestuurders, en als niet-uitvoerende bestuursfunctie worden aangemerkt de functies van

commissaris en van niet-uitvoerende bestuurder, indien de bestuurstaken bij een rechtspersoon zijn verdeeld over uitvoerende bestuurders en niet-uitvoerende bestuurders.
2. De Autoriteit Financiële Markten kan leden van het bestuur van een gereglementeerde markt toestemming verlenen om een extra aanvullende niet-uitvoerende bestuursfunctie te vervullen dan op grond van artikel 45, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 is toegestaan.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt bepaald wanneer een marktexploitant als bedoeld in het eerste lid, gezien zijn omvang, interne organisatie en aard, schaal en complexiteit van werkzaamheden, significant is en kunnen nadere regels worden gesteld betreffende de geschiktheid van de personen, bedoeld in artikel 5:29, eerste lid, alsmede betreffende de samenstelling en het functioneren van het bestuur en van het orgaan belast met toezicht, bedoeld in het eerste lid.

AAV

Artikel 5:30 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid, aanhef en onderdeel f, wordt "de reikwijdte en hoogte van de risico's" vervangen door: de aard en omvang van de risico's.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
3. De marktexploitant voert geen orders van cliënten uit voor eigen rekening op een door hem geëxploiteerde gereglementeerde markt.

AAW

Na artikel 5:30 worden vijf artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 5:30a
1. Een marktexploitant zorgt ervoor dat de door hem geëxploiteerde gereglementeerde markt beschikt over systemen, procedures en regelingen om:
a. te waarborgen dat zijn handelssystemen voldoende capaciteit hebben om volumepieken in orders en orderberichten op te vangen, in staat zijn een ordelijke handel onder zeer gespannen marktomstandigheden te waarborgen, volledig zijn getest om te waarborgen dat aan deze voorwaarden wordt voldaan;
b. de continuïteit van de bedrijfsuitoefening te waarborgen teneinde de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen in geval van een storing van zijn handelssystemen;
c. orders af te wijzen die van tevoren vastgestelde volumedrempels en prijsdrempels overschrijden of duidelijk foutief zijn;
d. deelnemers en leden te verplichten algoritmen te testen waarbij zij omgevingen aanbiedt om deze tests te faciliteren; en
e. in uitzonderlijke gevallen een transactie te kunnen annuleren, wijzigen of corrigeren.
2. De marktexploitant beschikt over parameters die ertoe kunnen leiden dat de handel tijdelijk wordt stilgelegd of beperkt, indien op de gereglementeerde markt of op een aanverwante markt gedurende een korte periode aanzienlijke koersbewegingen in een financieel instrument zijn. De marktexploitant stelt de Autoriteit Financiële Markten in kennis van elke materiële wijziging van deze parameters.

3. De marktexploitant stelt de Autoriteit Financiële Markten in kennis van het stilleggen van de handel van een financieel instrument op de gereglementeerde markt, indien de gereglementeerde markt van essentieel belang is voor de liquiditeit van het financieel instrument.
4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de systemen, procedures en regelingen, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel d, de parameters, bedoeld in het tweede lid, en de kennisgeving aan de Autoriteit Financiële Markten, bedoeld in het tweede en derde lid.

Artikel 5:30b
1. Een marktexploitant zorgt ervoor dat de door hem geëxploiteerde gereglementeerde markt:
a. overeenkomsten sluit met beleggingsondernemingen die op de door hem geëxploiteerde gereglementeerde markt een marketmakingstrategie uitvoeren en over regelingen beschikt die waarborgen dat met een voldoende aantal beleggingsondernemingen een overeenkomst wordt gesloten waaruit volgt dat zij concurrerende biedprijzen en laatprijzen dienen af te geven zodat de markt op regelmatige en frequente basis van liquiditeit wordt voorzien, indien dit vereiste geschikt is voor de aard en de omvang van de handel op de gereglementeerde markt;
b. door middel van markeringen van deelnemers of leden kan aangeven welke orders het resultaat zijn van algoritmische handel, welke algoritmen voor de totstandkoming van de orders zijn gebruikt en welke personen de orders hebben geïnitieerd en verstrekt deze informatie op verzoek aan de Autoriteit Financiële Markten;
c. beschikt over transparante, billijke en niet-discriminerende regels inzake co-locatiediensten;
d. beschikt over transparante, billijke en niet-discriminerende vergoedingsstructuren, met inbegrip van uitvoeringsvergoedingen, nevenvergoedingen en eventuele kortingen, die geen stimulansen inhouden om orders te plaatsen, te wijzigen of te annuleren of transacties uit te voeren op een wijze die leiden tot onordelijke handelsomstandigheden of marktmisbruik; en
e. verplichtingen tot marketmaking oplegt voor specifieke aandelen of een samenstelling van aandelen in ruil voor eventuele kortingen in de vergoedingsstructuur.
2. Voor de toepassing van dit artikel wordt een beleggingsonderneming die zich bezighoudt met algoritmische handel en die als deelnemer aan of lid van een handelsplatform voor eigen rekening handelt, geacht een marketmakingstrategie uit te voeren, indien zij onder meer gelijktijdig op een of meerdere handelsplatformen concurrerende vaste biedprijzen en laatprijzen voor financiële instrumenten afgeeft teneinde de gehele markt op regelmatige en frequente basis te voorzien van liquiditeit.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de inhoud van de overeenkomst, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, en de vorm en inhoud van de op verzoek van de Autoriteit Financiële Markten te verstrekken informatie, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b.

Artikel 5:30c
1. Een marktexploitant die op een door hem geëxploiteerde gereglementeerde markt directe elektronische toegang toestaat:

a. beschikt over systemen, procedures en regelingen om te waarborgen dat directe elektronische toegang uitsluitend wordt verleend door deelnemers of leden van de gereglementeerde markt, waaraan door de Europese Centrale Bank of de Nederlandsche Bank een vergunning is verleend voor het uitoefenen van het bedrijf van bank of beleggingsonderneming;
b. stelt normen vast met betrekking tot risicocontroles en drempels voor de handel via directe elektronische toegang;
c. is in staat om onderscheid te maken tussen orders of handelstransacties van een persoon die van directe elektronische toegang gebruik maakt en andere orders of handelstransacties van de betrokken deelnemer of het betrokken lid en, indien nodig, om eerstgenoemde orders of handelstransacties afzonderlijk stop te zetten; en
d. beschikt over regels om de verlening van directe elektronische toegang op te schorten of te beëindigen, indien de persoon die gebruik maakt van directe elektronische toegang niet aan dit artikel voldoet.
2. Een deelnemer of lid als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, die directe elektronische toegang verleent tot een gereglementeerde markt beschikt over interne procedures om de passendheid van directe elektronische toegang voor personen die hiervan gebruik willen maken te toetsen en draagt er zorg voor dat bij het uitvoeren van orders en handelstransacties via directe elektronische toegang de toepasselijke regels worden nageleefd.

Artikel 5:30d
1. Een marktexploitant past regelingen toe met betrekking tot de minimale verhandelingseenheid voor aandelen, representatieve certificaten, beursverhandelde rechten van deelneming in beleggingsinstellingen en icbe's, certificaten en soortgelijke financiële instrumenten.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de regelingen, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 5:30e
Een marktexploitant en deelnemers aan of leden van de door hem geëxploiteerde gereglementeerde markt synchroniseren de beursklokken die zij gebruiken om de datum en tijd van aan te melden verrichtingen te registreren.

AAX

Artikel 5:32, tweede lid, komt te luiden:
2. De marktexploitant ziet toe op de orders, met inbegrip van de verrichte transacties en annuleringen, die de deelnemers of leden via de gereglementeerde markt verrichten, opdat hij inbreuken op de regels en procedures, bedoeld in het eerste lid, handelsvoorwaarden die de ordelijke werking van de markt verstoren, gedragingen die op marktmisbruik kunnen wijzen of systeemstoringen met betrekking tot een financieel instrument, kan vaststellen.

AAY

Artikel 5:32g komt te luiden:

Artikel 5:32g
1. Een marktexploitant kan de handel op een door hem geëxploiteerde gereglementeerde markt in een financieel instrument niet opschorten, niet onderbreken of een financieel instrument niet van de handel uitsluiten, indien het financieel instrument niet aan de regels van de gereglementeerde markt voldoet, indien een dergelijke maatregel de belangen van de beleggers of de ordelijke werking van de gereglementeerde markt aanzienlijk zou kunnen schaden.
2. De marktexploitant die de handel in een financieel instrument opschort, onderbreekt of een financieel instrument van de handel uitsluit, doet hetzelfde voor afgeleide financiële instrumenten als bedoeld in de onderdelen d tot en met j van de definitie van financieel instrument in artikel 1:1 die verband houden met dat financieel instrument, indien dit noodzakelijk is ter ondersteuning van de doelstellingen van de opschorting, onderbreking of uitsluiting van het onderliggende financieel instrument.
3. De marktexploitant die de handel in een financieel instrument en eventueel hiermee verband houdende afgeleide financiële instrumenten opschort, onderbreekt of van de handel uitsluit, maakt deze beslissing openbaar en stelt de Autoriteit Financiële Markten daarvan in kennis.

AAZ

De artikelen 5:32h en 5:32i vervallen.

AAAA

In artikel 5:32l, eerste lid, aanhef en onderdeel c, wordt “onderdeel b” vervangen door: onderdelen a en b.

AAAB

Aan het Deel Gedragstoezicht financiële markten wordt een hoofdstuk toegevoegd, luidende:

Hoofdstuk 5.9. Positielimieten en positiebeheerscontroles voor grondstoffenderivaten

Afdeling 5.9.1. Positielimieten

Artikel 5:89a
1. De Autoriteit Financiële Markten stelt met toepassing van de berekeningsmethode, bedoeld in artikel 57, derde lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 en volgens de procedure van artikel 57, vijfde lid, van die richtlijn een positielimiet vast voor ieder grondstoffenderivaat dat wordt verhandeld op een in Nederland gelegen of beheerd handelsplatform teneinde marktmisbruik te voorkomen en ordelijke koersvormingsvoorwaarden en afwikkelingsvoorwaarden te bevorderen en publiceert deze op haar website.
2. Een positielimiet voorziet in een duidelijke kwantitatieve drempel voor de maximumomvang van een positie in een grondstoffenderivaat die een persoon mag aanhouden. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de eisen waaraan een positielimiet moet voldoen.

3. De Autoriteit Financiële Markten wijzigt met toepassing van de berekeningsmethode, bedoeld in het eerste lid, een door haar vastgestelde positielimiet, indien zij vaststelt dat de leverbare voorraad of het totaal van de openstaande contracten aanzienlijk wijzigt of ingeval van een andere aanzienlijke wijziging op de markt.
4. Positielimieten zijn niet van toepassing op posities in grondstoffenderivaten en in economisch gelijkwaardige otc-derivatencontracten, die door of voor rekening van een niet-financiële entiteit worden aangehouden, waarvan objectief kan worden vastgesteld dat zij de risico's verminderen die rechtstreeks verband houden met de commerciële activiteit van die entiteit.

Artikel 5:89b
1. Het is een in Nederland gevestigde persoon niet toegestaan op enig moment een nettopositie in een grondstoffenderivaat aan te houden die de positielimiet, bedoeld in artikel 57, eerste lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014, die op het grondstoffenderivaat van toepassing is, overschrijdt.
2. De nettopositie, bedoeld in het eerste lid, wordt berekend op basis van alle posities die de persoon aanhoudt in het grondstoffenderivaat en in economisch gelijkwaardige otc-derivatencontracten en de posities in deze financiële instrumenten die voor zijn rekening worden aangehouden.
3. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op een positie in een grondstoffenderivaat die wordt aangehouden door of voor rekening van een entiteit die geen financiële onderneming is, indien die positie de risico's vermindert die rechtstreeks verband houden met de commerciële activiteiten met betrekking tot de onderliggende grondstof van die entiteit.

Artikel 5:89c
1. De Autoriteit Financiële Markten stelt een unieke positielimiet als bedoeld in artikel 57, zesde lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 vast, die wordt toegepast op alle handel in het grondstoffenderivaat waarop de unieke positielimiet van toepassing is, indien het handelsplatform met het grootste handelsvolume in dat grondstoffenderivaat in Nederland is gelegen of wordt beheerd.
2. De Autoriteit Financiële Markten stelt de unieke positielimiet, bedoeld in het eerste lid, vast volgens de procedure, bedoeld in artikel 57, zesde lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.

Artikel 5:89d
1. De Autoriteit Financiële Markten kan in geval van bijzondere omstandigheden positielimieten vaststellen die restrictiever zijn dan de positielimieten die met toepassing van de berekeningsmethode, bedoeld in artikel 57, derde lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 kunnen worden vastgesteld. De Autoriteit Financiële Markten maakt van deze bevoegdheid slechts gebruik, indien dit gelet op de liquiditeit en de ordelijke werking van de desbetreffende markt objectief gerechtvaardigd en evenredig is.
2. Indien de Autoriteit Financiële Markten voornemens is een restrictieve positielimiet als bedoeld in het eerste lid vast te stellen, meldt zij dit voornemen op haar website onder vermelding van de bijzonderheden van die restrictieve positielimiet.
3. Een met toepassing van het eerste lid vastgestelde restrictieve positielimiet geldt voor de duur van ten hoogste zes maanden gerekend vanaf het tijdstip

van publicatie van de restrictieve positielimiet. De Autoriteit Financiële Markten kan deze periode telkens verlengen met ten hoogste zes maanden, indien de redenen voor de restrictie van toepassing blijven.
4. Indien de Autoriteit Financiële Markten voornemens is een restrictieve positielimiet als bedoeld in het eerste lid vast te stellen, meldt zij dit voornemen met redenen omkleed aan de Europese Autoriteit voor effecten en markten, met het verzoek daarover te adviseren.
5. Indien de Autoriteit Financiële Markten na een negatief advies van de Europese Autoriteit voor effecten en markten over de toepassing van het eerste lid een restrictieve positielimiet vaststelt, meldt zij dit onverwijld en met redenen omkleed op haar website.

Afdeling 5.9.2. Positiebeheerscontroles

Artikel 5:89e
1. De beleggingsonderneming of marktexploitant die een in Nederland gelegen handelsplatform exploiteert of beheert waarop wordt gehandeld in grondstoffenderivaten past positiebeheerscontroles toe teneinde marktmisbruik te voorkomen en ordelijke koersvormingsvoorwaarden en afwikkelingsvoorwaarden te bevorderen. De beleggingsonderneming of marktexploitant stelt de Autoriteit Financiële Markten op de hoogte van de bijzonderheden van de positiebeheerscontroles.
2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de bevoegdheden van de beleggingsonderneming of marktexploitant, bedoeld in het eerste lid, die de positiebeheerscontroles ten minste dienen te omvatten en de eisen waaraan positiebeheerscontroles moeten voldoen.

Afdeling 5.9.3. Rapportages

Artikel 5:89f
1. Een beleggingsonderneming of marktexploitant die een in Nederland gelegen handelsplatform exploiteert of beheert waarop wordt gehandeld in grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten van emissierechten, publiceert wekelijks een rapport van de geaggregeerde posities van de personen die in deze financiële instrumenten op het handelsplatform handelen, indien zowel het aantal personen dat posities in een bepaald financieel instrument aanhoudt als de totale omvang van hun openstaande posities in deze financiële instrumenten de beide ingevolge artikel 58, zesde lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 vastgestelde drempelwaarden overschrijdt.
2. De beleggingsonderneming of marktexploitant zendt een afschrift van het rapport, bedoeld in het eerste lid, aan de Autoriteit Financiële Markten en de Europese Autoriteit voor effecten en markten.
3. De Autoriteit Financiële Markten kan de beleggingsonderneming of marktexploitant, bedoeld in het eerste lid, verplichten ten minste een keer per dag een volledige uitsplitsing te verstrekken van de handelsposities in grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten van emissierechten van de personen die op het handelsplatform handelen in deze financiële instrumenten.
4. Bij of krachtens algemene maatregel kunnen regels worden gesteld met betrekking tot het rapport, bedoeld in het eerste lid. Deze regels kunnen onder meer betrekking hebben op:

a. de te onderscheiden categorieën van personen die op het handelsplatform handelen in grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten van emissierechten; en
b. de te onderscheiden categorieën van posities in grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten van emissierechten.

Artikel 5:89g
1. Een beleggingsonderneming die buiten een handelsplatform handelt in grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten van emissierechten verstrekt ten minste een keer per dag een uitsplitsing van zijn posities alsmede die van zijn cliënten, de cliënten van die cliënten tot aan de eindcliënt in op een handelsplatform verhandelde grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten van emissierechten en daarmee economisch gelijkwaardige otc-derivatencontracten aan de toezichthoudende instantie van de lidstaat waarin het handelsplatform is gelegen of functioneert.
2. Indien door de beleggingsonderneming verhandelde grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten van emissierechten in aanzienlijke hoeveelheden worden verhandeld op handelsplatformen in meer dan een lidstaat, verstrekt de beleggingsonderneming een uitsplitsing als bedoeld in het eerste lid aan de toezichthoudende instantie van de lidstaat van het handelsplatform met het grootste handelsvolume in de relevante grondstoffenderivaten, emissierechten of afgeleide instrumenten van emissierechten.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de in de uitsplitsing, bedoeld in het eerste lid op te nemen categorieën van posities en categorieën van personen.

Artikel 5:89h
Een deelnemer of lid van een gereglementeerde markt of een multilaterale handelsfaciliteit en een cliënt van een georganiseerde handelsfaciliteit rapporteert dagelijks aan de exploitant van het handelsplatform waarop hij in grondstoffenderivaten handelt de bijzonderheden van de posities die hij aanhoudt in op dat handelsplatform verhandelde grondstoffenderivaten alsmede van de posities in die financiële instrumenten van zijn cliënten, de cliënten van die cliënten tot aan de eindcliënt.

Afdeling 5.9.4. Aanvullende toezichtbevoegdheden

Artikel 5:89i
1. De Autoriteit Financiële Markten kan een persoon door middel van het geven van een aanwijzing verplichten om met betrekking tot een grondstoffenderivaat waarop een positielimiet als bedoeld in artikel 57, eerste lid, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 van toepassing is geen nieuwe overeenkomsten af te sluiten dan wel binnen een door de Autoriteit Financiële Markten gestelde redelijke termijn de omvang van de positie in het grondstoffenderivaat af te bouwen, indien de positielimiet overschreden dreigt te worden.
2. De Autoriteit Financiële Markten kan een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid eveneens geven, indien zij door een toezichthoudende instantie van een andere lidstaat in kennis wordt gesteld van een besluit dat een persoon geen nieuwe overeenkomsten mag afsluiten met betrekking tot een bepaald grondstoffenderivaat dan wel de desbetreffende persoon de omvang van een door hem aangehouden positie in een grondstoffenderivaat dient af te bouwen.

3. De Autoriteit Financiële Markten stelt de toezichthoudende instanties van de overige lidstaten en de Europese Autoriteit voor effecten en markten in kennis van een besluit tot het geven van een aanwijzing als bedoeld in het eerste of tweede lid uiterlijk 24 uur voordat het besluit wordt genomen.
4. De Autoriteit Financiële Markten kan vanwege vereiste spoed afwijken van de termijn van 24 uur, bedoeld in het derde lid.
5. Indien een besluit tot het geven van een aanwijzing als bedoeld in het eerste of tweede lid betrekking heeft op voor de groothandel bestemde energieproducten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 58, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014, stelt de Autoriteit Financiële Markten het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators, bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Verordening (EG) nr. 713/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot oprichting van een Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (PbEU 2009, L 211), daarvan in kennis.

AAAC

In artikel 6:3, tweede lid, wordt "of een in Nederland geëxploiteerde multilaterale handelsfaciliteit" vervangen door ", een in Nederland geëxploiteerde georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit" en wordt "de betrokken marktexploitant of de in artikel 4:4b bedoelde beleggingsonderneming" vervangen door: degene die het handelsplatform exploiteert of de in artikel 1:77c, eerste lid, bedoelde beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling.

AAAD

De bijlage behorend bij artikel 1:79 wordt als volgt gewijzigd:
1. In de opsomming van artikelen uit het Deel Markttoegang financiële ondernemingen wordt in de numerieke volgorde het volgende artikel ingevoegd:

2:103b, eerste lid

2. In de opsomming van de artikelen uit het Deel Gedragstoezicht financiële Markten vervallen de volgende artikelen:

4:9b, eerste en derde lid

3. In de opsomming van artikelen uit het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen wordt "artikel 4:9, eerste tot en met derde lid" vervangen door "artikel 4:9, eerste tot en met vierde lid", wordt "artikel 4:10, eerste lid" vervangen door "artikel 4:10, eerste en vierde lid", wordt "4:23, eerste tot en met derde lid" vervangen door "4:23, eerste tot en met vijfde lid" en wordt "4:24, eerste tot en met derde lid en vijfde lid" vervangen door "4:24, eerste tot en met vierde lid, zesde en zevende lid", wordt "artikel 4:89a, eerste en tweede lid" vervangen door "artikel 4:89b, eerste en tweede lid", wordt "4:90b, eerste tot en met tiende lid" vervangen door "4:90, eerste tot en met tiende lid en twaalfde lid", wordt "4:90e, eerste tot en met vijfde en achtste lid" vervangen door "4:90e, eerste lid" en wordt "4:91a, eerste, derde tot en met zevende en negende lid" vervangen door: 4:91a, eerste, derde tot en met zevende en negende tot en met tiende lid.

4. In de opsomming van artikelen uit het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen worden in de numerieke volgorde de volgende artikelen ingevoegd:

4:9.0a, eerste lid
4:89a
4:91aa
4:91ab
4:91c
4:91d
4:91da, eerste tot en met elfde lid
4:91n, eerste tot en met vierde lid
4:91o, eerste tot en met vierde lid
4:91p

5. In de opsomming van artikelen uit het Deel Gedragstoezicht financiële markten worden in de numerieke volgorde de volgende artikelen ingevoegd:

5:29a, eerste lid
5:30a, eerste lid
5:30b, eerste lid
5:30c
5:30d, eerste lid
5:30e
5:89b, eerste lid
5:89e, eerste lid
5:89f, eerste en tweede lid
5:89g, eerste en tweede lid
5:89h

AAAE

De bijlage behorend bij artikel 1:80 wordt als volgt gewijzigd:
1. In de opsomming van artikelen uit het Deel Markttoegang financiële ondernemingen wordt in de numerieke volgorde het volgende artikel ingevoegd:

2:103b, eerste lid

2. In de opsomming van de artikelen uit het Deel Gedragstoezicht financiële Markten vervallen de volgende artikelen:

4:9b, eerste en derde lid

3. In de opsomming van artikelen uit het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen wordt “artikel 4:9, eerste tot en met derde lid” vervangen door “artikel 4:9, eerste tot en met vierde lid”, wordt “artikel 4:10, eerste lid” vervangen door “artikel 4:10, eerste en vierde lid”, wordt “4:23, eerste tot en met derde lid” vervangen door “4:23, eerste tot en met vijfde lid” en wordt “4:24, eerste tot en met derde lid en vijfde lid” vervangen door “4:24, eerste tot en met vierde lid, zesde en zevende lid”, wordt “4:89a, eerste en tweede lid” vervangen door “4:89b, eerste en tweede lid”, wordt “4:90b, eerste tot en

met tiende lid” vervangen door “4:90, eerste tot en met tiende lid en twaalfde lid”, wordt “4:90e, eerste tot en met vijfde en achtste lid” vervangen door “4:90e, eerste lid” en wordt “4:91a, eerste, derde tot en met zevende en negende lid” vervangen door: 4:91a, eerste, derde tot en met zevende en negende tot en met tiende lid.

4. In de opsomming van artikelen uit het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen worden in de numerieke volgorde de volgende artikelen ingevoegd:

4:9.0a, eerste lid
4:89a
4:91aa
4:91ab
4:91c
4:91d
4:91da, eerste tot en met elfde lid
4:91n, eerste tot en met vierde lid
4:91o, eerste tot en met vierde lid
4:91p

5. In de opsomming van artikelen uit het Deel Gedragstoezicht financiële markten worden in de numerieke volgorde de volgende artikelen ingevoegd:

5:29a, eerste lid
5:30a, eerste lid
5:30b, eerste lid
5:30c
5:30d, eerste lid
5:30e
5:89b, eerste lid
5:89e, eerste lid
5:89f, eerste en tweede lid
5:89g, eerste en tweede lid
5:89h

ARTIKEL II

Artikel 26 van de **Invoerings- en aanpassingswet Wet op het financieel toezicht** wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt “artikel 4:9, vierde lid” vervangen door: artikel 4:9, vijfde lid.
2. In het tweede lid wordt “artikel 4:15, vierde lid” vervangen door: artikel 4:15, zesde lid.

ARTIKEL III

In de artikelen 63j, eerste lid, onderdeel c, 164, eerste lid, onderdeel c, 274, eerste lid, onderdeel c en 407, tweede lid, onderdeel b, van Boek 2 van het **Burgerlijk Wetboek,** wordt “een gereglementeerde markt of een multilaterale handelsfaciliteit, als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht

of een met een gereglementeerde markt of multilaterale handelsfaciliteit vergelijkbaar systeem uit een staat die geen lidstaat is" vervangen door: een handelsplatform, als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht of een met een handelsplatform vergelijkbaar systeem uit een staat die geen lidstaat is.

ARTIKEL IV

De **Wet bekostiging financieel toezicht** wordt als volgt gewijzigd**:**

A

Bijlage I, onderdeel "Toezichthouder: AFM" wordt als volgt gewijzigd:
1. In de beschrijving van de eenmalige toezichthandeling Wft.A1.10 wordt na "van een multilaterale handelsfaciliteit" ingevoegd: of een georganiseerde handelsfaciliteit.
2. In de categorie "Wft.A1: aanvraag vergunning" wordt na de eenmalige toezichthandeling met code Wft.A1.11 de volgende eenmalige toezichthandeling ingevoegd:

Wft.A1.11a	De behandeling van een aanvraag tot verlening van een vergunning als bedoeld in artikel 2:103c, eerste lid, van de Wet op het financieel toezicht voor het verlenen van datarapporteringsdiensten	€ 175 per uur dat de AFM werkzaamheden verricht met een maximum van € 100.000

3. In de beschrijving van de eenmalige toezichthandeling Wft.A2.09 wordt na "van een multilaterale handelsfaciliteit" ingevoegd:
of een georganiseerde handelsfaciliteit.
4. In de categorie "Wft.A2: aanvraag wijziging vergunning" wordt na de eenmalige toezichthandeling met code Wft.A2.10 de volgende eenmalige toezichthandeling ingevoegd:

Wft.A2.10a	De behandeling van een aanvraag om wijziging van een vergunning als bedoeld in artikel 2:103c, eerste lid, van de Wet op het financieel toezicht voor het verlenen van datarapporteringsdiensten	€ 175 per uur dat de AFM werkzaamheden verricht met een maximum van € 100.000

5. In de beschrijving van de eenmalige toezichthandeling Wft.A3.09 wordt na "van een multilaterale handelsfaciliteit" ingevoegd:
of een georganiseerde handelsfaciliteit.
6. In de categorie "Wft.A6: inschrijving/aanmelding" worden na de eenmalige toezichthandeling met code Wft.A6.14 de volgende eenmalige toezichthandelingen ingevoegd:

Wft.A6.15	Een inschrijving van een in Nederland gelegen of beheerde multilaterale handelsfaciliteit als mkb-groeimarkt als bedoeld in artikel 4:91ea van de Wet op het financieel toezicht	€ 2.000
Wft.A6.16	Een melding als bedoeld in artikel 1:18, inleiding en onderdeel h, onder 4° van de Wft	€ 50

7. In de beschrijving van de eenmalige toezichthandeling Wft.A7.03 wordt na "Wft.A1.11," ingevoegd:
Wft.A1.11a.
8. Aan de beschrijving van de eenmalige toezichthandeling Wft.A8.03 wordt na "een persoon die beleggingsdiensten verleent of beleggingsactiviteiten verricht als bedoeld in artikel 2:96 van de Wet op het financieel toezicht, met uitzondering van een persoon van een beleggingsonderneming die ingevolge artikel 11, vierde lid, van de Vrijstellingsregeling Wft, is vrijgesteld van artikel 2:99, eerste lid, onderdelen c, d en f tot en met j, van de Wet op het financieel toezicht" ingevoegd:
of een persoon die datarapporteringsdiensten als bedoeld in artikel 2:103c verleent.

B

Bijlage II, onderdeel "Toezichthouder: Autoriteit Financiële Markten" wordt als volgt gewijzigd:
1. In de categorie "Financiële infrastructuur: marktexploitanten en exploitanten van een MTF" komt de tekst in de kolom "Toezichtcategorie" te luiden:
Financiële infrastructuur: marktexploitanten, exploitanten van een MTF of een georganiseerde handelsfaciliteit en datarapporteringsdienstverleners.
2. In de categorie "Financiële infrastructuur: marktexploitanten en exploitanten van een MTF" wordt in onderdeel b van de tekst in de kolom "Personen" na "een multilaterale handelsfaciliteit" ingevoegd:
of georganiseerde handelsfaciliteit.
3. In de categorie "Financiële infrastructuur: marktexploitanten en exploitanten van een MTF" wordt aan de tekst in de kolom "Personen" onder vernummering van onderdeel c en d tot d en e een nieuw onderdeel ingevoegd dat luidt:
c. datarapporteringsdienstverlener waaraan een vergunning is verleend op grond van artikel 2:103c van de Wft.
4. In de categorie "Financiële infrastructuur: marktexploitanten en exploitanten van een MTF" wordt in de tekst in de kolom "wetsverwijzing" in de numerieke volgorde van artikelen ingevoegd:
artikel 2:103c.
5. In de categorie "Financiële infrastructuur: marktexploitanten en exploitanten van een MTF" komt de tekst in de kolom "Maatstaf" te luiden:
Vergunningtype en transacties
a. het vergunningtype
b. Het aantal transacties (enkele telling) in financiële instrumenten dat tot stand is gekomen volgens de regels en de systemen van de desbetreffende gereglementeerde markt, multilaterale handelsfaciliteit, georganiseerde handelsfaciliteit.
6. In de categorie "Beheerders van beleggingsinstellingen en icbe's alsmede bewaarders alsmede aanbieders van beleggingsobjecten alsmede beleggingsondernemingen niet voor eigen rekening (exclusief exploitanten van een MTF)" komt de tekst in de kolom "Toezichtcategorie" te luiden: Beheerders van beleggingsinstellingen en icbe's alsmede bewaarders alsmede aanbieders van beleggingsobjecten alsmede beleggingsondernemingen niet voor eigen rekening (exclusief exploitanten van een MTF of een georganiseerde handelsfaciliteit).
7. In de categorie "Beheerders van beleggingsinstellingen en icbe's alsmede bewaarders alsmede aanbieders van beleggingsobjecten alsmede beleggingsondernemingen niet voor eigen rekening (exclusief exploitanten van

een MTF)” wordt in onderdeel e van de tekst in de kolom “Personen” ingevoegd: en exploitanten van een georganiseerde handelsfaciliteit.

C

Bijlage II, onderdeel “Toezichthouder: de Nederlandsche Bank”, categorie Beheerders van beleggingsinstellingen en van icbe’s alsmede beleggingsondernemingen” wordt als volgt gewijzigd:
1. De tekst in de kolom “Toezichtcategorie” komt te luiden: Beheerders van beleggingsinstellingen en van icbe’s alsmede beleggingsexploitanten, alsmede marktexploitanten die een MTF of georganiseerde handelsfaciliteit exploiteren.
2. In de tekst in de kolom “Personen” wordt onder verlettering van de onderdelen a,b en c tot b, c en d in de alfabetische volgorde een nieuw onderdeel ingevoegd dat luidt:
a. Marktexploitant waaraan een vergunning is verleend als bedoeld in artikel 5:26 van de Wft, die een MTF of een georganiseerde handelsfaciliteit exploiteren.
3. In de kolom “Wetsverwijzing” wordt in de numerieke volgorde ingevoegd: artikel 5:26 Wft.
4. In de tekst in de kolom “Maatstaf” wordt de zinsnede “- het op grond van een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 Wft verrichten van een van de beleggingsactiviteiten genoemd in de onderdelen a of b van het in artikel 1:1 Wft gedefinieerde begrip ‘het verrichten van een beleggingsactiviteit’” vervangen door: - het op grond van een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 Wft verrichten van een van de beleggingsactiviteiten genoemd in de onderdelen a, b of c van het in artikel 1:1 Wft gedefinieerde begrip ‘het verrichten van een beleggingsactiviteit’ of een combinatie daarvan.

ARTIKEL V

De **Wet giraal effectenverkeer** wordt als volgt gewijzigd:
1. In artikel 8a wordt “een gereglementeerde markt of een multilaterale handelsfaciliteit als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht” vervangen door: een handelsplatform als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht.
2. In artikel 27, tweede lid, wordt “een gereglementeerde markt of een multilaterale handelsfaciliteit, als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht of een met een gereglementeerde markt of multilaterale handelsfaciliteit vergelijkbaar systeem uit een staat die geen lidstaat is als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht” vervangen door: een handelsplatform, als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht of een met een handelsplatform vergelijkbaar systeem uit een staat die geen lidstaat is.
3. In artikel 49a, onderdeel d, wordt “een multilaterale handelsfaciliteit waarvoor een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 van de Wet op het financieel toezicht is verleend” vervangen door: een georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit waarvoor een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 van de Wet op het financieel toezicht is verleend.

ARTIKEL VI

In artikel 1.1, onderdeel e, onder 4°, van de **Wet handhaving consumentenbescherming** wordt "een multilaterale handelsfaciliteit waarvoor een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 van de Wet op het financieel toezicht is verleend" vervangen door: een georganiseerde handelsfaciliteit of multilaterale handelsfaciliteit waarvoor een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 van de Wet op het financieel toezicht is verleend.

ARTIKEL VII

De **Wet op de economische delicten** wordt als volgt gewijzigd**:**
In artikel 1, onder 2°, wordt in de zinsnede met betrekking tot de Wet op het financieel toezicht "2:96, 2:106a, eerste lid" vervangen door "2:96, 2:99a, 2:103c, eerste lid, 2:106a, eerste lid", wordt "4:24, tweede lid" vervangen door "4:24, derde lid" en wordt "4:91b, derde en vierde lid, 4:100c" vervangen door: 4:91b, derde en vierde lid, 4:91da, vijfde lid, 4:100c.

ARTIKEL VIII

Een beleggingsonderneming met een zetel in een staat die geen lidstaat is die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet beschikt over een vergunning om in Nederland beleggingsdiensten te verlenen of beleggingsactiviteiten te verrichten en geen bijkantoor in Nederland heeft, behoeft tot 1 januari 2018 niet te voldoen aan artikel 2:99a, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op het financieel toezicht.

ARTIKEL IX

De wet wordt aangehaald als: Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.

ARTIKEL X

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Financiën,